C:\Users\Plazma\Desktop\308\bri_Strugacti-Pet_lzicek_elixiru.PDB

PDB Name: Strugačtí-Pět lžiček elixíru
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 6.1.2004
Modification Date: 6.1.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Pět lžiček elixíru

ARKADIJ
STRUGACKIJ

BORIS
STRUGACKIJ

ARKADIJ STRUGACKIJ (1925) a BORIS STRUGACKIJ (1933), znalec středověké japonské poezie a matematik-astronom, jsou nesporně nejuznávanějšími sovětskými autory vědeckofantastické literatury. Výčet titulů jejich dnes již velmi rozsáhlé románové, novelistické a povídkové tvorby by zabral hodně místa. Uveďme tedy jen tolik, že Pět lžiček elixíru je nerealizovaný filmový scénář, který v loňském roce vyšel na stránkách časopisu Vynálezce a racionalizátor.

Čas: Pozdní jaro někdy v těchto dobách
Místo: Velké krajské město na jihu SSSR

Dvoupokojový byt ne právě předního prozaika Felixe Alexandroviče Sněgirjova. Běžný moderní interiér. Pracovna je v ideálním pořádku - veš-keré leštěné plochy září, knihy v policích pečlivá ruka vyrovnala do per-fektních řad, křesla pro hosty i pruhovaná pohovka jsou krásné a útulné, podlaha je také bez poskvrnky, parkety se jen lesknou. Pořádek je i na psa-cím stole - stroj je ukryt pod povlakem, masivní skleněný popelník svítí panenskou čistotou a obsahuje jen dvě gumy různých barev, pár žiletek a hromádku kancelářských svorek, vedle něj stojí malý orientální bůžek a dřevěný truhlík s kartotéčními lístky.
Jsou dvě hodiny odpoledne. Za oknem je jen šedé, pošmourné nebe.
Felix stojí u telefonu, umístěného na malém konferenčním stolku pod stojací lampou. Je to muž asi padesátiletý, nenápadného zevnějšku, obleče-ný nanejvýš všedně - zřejmě se chystá někam ven. Na nohou má se-šlapané pantofle.
"To je Natálie Petrovna?" říká do sluchátka. "Ahoj, Natašenko! To jsem já, Felix… Nojo, to máš pravdu, už je to věčnost… Ale vcelku dobře. Ty, Nataško, jsi dneska k zastižení ve škole…? A do kolika asi…? Aha… Výborně, to se mi hodí. Tak víš co, Natašenko, já bych se u tebe kolem šesté stavil, měl bych k tobě jednu takovou drobnost… Dobře? Tak pa…"
Zavěšuje a spěchá do předsíně. Rychle se přezouvá do humpoláckých bot s tlustými podrážkami, navléká si plášť a na hlavu naráží neforemný baret. Pak sahá pod věšák pro rozměrnou nákupní tašku, nacpanou prázd-nými lahvemi od kefíru, limonády, pepsikoly a slunečnicového oleje.
Lehce se prohýbaje pod vahou vratného skla překračuje práh svého by-tu a zkoprněle zůstává stát.
Ze dveří naproti se opatrně sunou dva saniťáci s nosítkami, na nichž bez vlády spočívá v obličeji celý zelený Konstantin Kurďukov, Felixův soused, ale jinak vlastně jen známý, takový ten třetiřadý básník celoměst-ského významu. Sotva Felixe zahlédne, vyráží ze sebe:
"Felix! Tebe mi posílá samo nebe, Felixi…"
Hlas má tak tragický, že saniťáci jako na povel zastavují. Felix se nad ním účastně sklání.
"Co je s tebou, Kosťo? Co se stalo?"
Kalné Kurďukovovy oči se chvílemi obracejí v sloup, chvílemi ne-stvůrně šilhají, ústa potřísněná čímsi neurčitým jsou ochable pootevřená.
"Zachraň mě, Felixi!" sípe. "Umírám! Na kolenou tě prosím! Ty jsi teď má jediná naděje… Zojka je kdoví kde, po ruce nikdo…"
"Neboj, Kosťo, klidně mluv," vybízí ho Felix. "Co mám udělat, mluv…"
"Jeď do ústavu! Do ústavu… na Bogorodské silnici, znáš to tam…? A najdi tam Martyňuka… Ivan Davidovič Martyňuk… Pamatuj si to… Toho tam zná každý, je předseda závodního výboru… Řekni mu, že jsem se ot-rávil,

botulismus je to… Umírám! Ať mi pošle aspoň dvě tři kapky, já vím, že určitě má! Tak ať mi pošle!"
"No dobře, uklidni se. Martyňuk Ivan Davidovič, a dvě kapky… Ale čeho dvě kapky? Bude to vědět?"
Kosťovu tvář poznamenává zvláštní, v tak pohnuté chvíli až nepatřičný úsměv:
"Řekni jen mafussalin. To bude stačit…"
Vtom z Kosťova bytu vychází lékař a oboří se na saniťáky:
"Co to má znamenat? Co tu trčíte? Koukněte hnout kostrou! Slyšeli jste!"
Saniťáci vykročí po schodech a Kosťa zoufale křičí:
"Felixi! Pro smilování boží, Felixi…!"
"Už jedu, hned teď," volá za ním Felix. "Hned teď!"
Lékař zastrkuje do kapsy pláště nějaké papíry, stoupne si před kovové dveře a čeká na výtah. Felix se ho polekaně ptá:
"Je to opravdu botulismus?"
Lékař neurčitě krčí rameny:
"Otrava je to rozhodně. Ale musíme si počkat na laboratorní rozbory, pak teprve budeme mít jasno."
"Ivan Davidovič Martyňuk," opakuje si Felix nahlas a když si ho dok-tor nechápavě měří, chvatně mu vysvětluje: "To nic, jen si opakuju jedno jméno, abych ho nezapomněl. Martyňuk, předseda závodního výboru… Mafussalin…"
Dveře výtahu se otevírají a oba muži vstupují do kabiny.
"Co myslíte," ptá se Felix, "může mu ten mafussalin zabrat?"
"Jak jste to říkal?"
"Snad mafussalin, jestli jsem tomu dobře rozuměl," zapípá Felix roz-pačitě.
"To slyším prvně," poznamenává suše lékař.
"Zřejmě je to něco úplně nového," předpokládá Felix.
Lékař tuto poznámku ponechává bez odpovědi.
"Možná dokonce naprostá rarita," pokračuje Felix. "Ten preparát totiž pochází z ústavu na Bogorodské… Když už jsme u toho, kam vlastně Kur-ďukova povezete?"
"Do druhé městské."
"Výborně, to je hned vedle…"
U sanitky se oba muži loučí a Felix hřmotí se svými lahvemi rovnou doprostřed ulice, chytat taxík.

Felix vyskakuje z vozu, snaží se uchopit tašku co nejšikovněji a naklá-něje se pod její tíží stoupá po širokém betonovém schodišti pod betonový přístřešek nad hlavním vchodem do výzkumného ústavu. Nalehne na širo-ké skleněné dveře a ocitá se v prostorné hale zalité světlem četných záři-vek. Je tu poměrně dost lidí, kteří stojí v hloučcích a tiše debatují. Felix zachytává taškou za odpadkový koš, láhve hrozivě řinčí a všechny pohledy se soustřeďují na tašku. Felix se u vědomí trapnosti okamžiku celý schoulí, pak přistupuje k nejbližšímu hloučku a ptá se, kde by našel předsedu zá-vodního výboru Martyňuka. Hlouček si ho prohlíží a ukazuje ke stropu. Felix míří k pultu šatny a podává šatnáři svůj plášť a baret. Pokouší se mu vnutit i tašku s lahvemi, ale je příkře odmítnut, a tak ji jen opatrně staví do nejbližšího kouta.
V prvním patře otevírá jedny z četných dveří a vstupuje do velké světlé místnosti, kde jsou ke spatření záplavy laboratorního nádobí a skla, z pane-lů blikají kontrolky, na obrazovkách se svíjejí hadovité zelené křivky a zády ke dveřím sedí muž v modrém plášti. Sotva Felix za sebou stačí při-vřít dveře, muž, aniž by se obrátil, jen štěkne přes rameno:
"Přijďte na závodní výbor! Na závodní výbor!"
"Nenašel bych tu někde Ivana Davidoviče?" informuje se Felix.
Muž se k němu konečně otáčí a zvedá se. Je obrovský a ramenatý. Bý-čí šíje, rozcuchaná šedohnědá hříva, černé oči, posazené blízko sebe.
"Už jsem řekl, že máte přijít na výbor! Mezi pátou a sedmou! Tady se nemáme o čem bavit. Bylo to dost jasné?"
"Posílá mě Kosťa Kurďukov… Konstantin Iljič."
Předseda závodního výboru Martyňuk jako by v plném běhu narazil na zeď.
"Konstantin Iljič? A co je s ním?"
"To máte tak… On utrpěl strašnou otravu. Doktor vyslovil podezření na botulismus. Kosťa mě moc prosil, spíš zapřísahal, abych mu od vás při-nesl aspoň dvě tři kapky mafussalinu."
"Čeho že?"
"Mafussalinu… Pochopil jsem to tak, že by to měl být nějaký nový lék… Nebo jsem si to zapamatoval nesprávně? Mafus-sa-lin…"
Ivan Davidovič Martyňuk ho obchází a silou přibuchuje dveře.
"A kdo vlastně jste?" ptá se nepřívětivě.
"Jeho soused."
"Jak tomu mám rozumět… Bydlí přece ve vlastním bytě."
"To já taky, ale bydlíme v jednom patře."
"No dobře. Ale já bych rád věděl, co jste zač."
"Felix Sněgirjov. Felix Alexandrovič…"
"To jméno mi nic neříká."
Felix se naštětí:
"Mimochodem - mně vaše jméno taky nic neříká! A přesto se k vám táhnu přes celé město."
"Máte u sebe nějaký průkaz totožnosti? Aspoň něco, třeba řidičák…"

"Samozřejmě ne! A nač byste ho potřeboval? Vy jste od policie?"
Ivan Davidovič si Felixe pochmurně prohlíží.
"No dobře," pronáší nakonec, "podívám se na to sám. Můžete jít… Vlastně okamžik! Ve které leží nemocnici?"
"V druhé městské."
"Aby ho taky… Máte pravdu, to je skutečně na druhém konci města. Ale co se dá dělat. Vy klidně běžte. Podívám se na to."
"Jsem vám nesmírně zavázán," opáčí jedovatě Felix. "Tolik jste se pro mě obětoval!"
Ivan Davidovič se však k němu znovu otáčí zády.
Felix, v němž všechno vře, sbíhá dolů do šatny, navléká si plášť, před zrcadlem si naráží baret a už chce odejít, a vtom na jeho rameno dopadá těžká ruka. Felix trne hrůzou, ale je to jen šatnář. Gestem antického tragéda ukazuje do rohu na zpropadenou kabelu s lahvemi.
Felix vychází před vchod, staví tašku vedle nohy a s podvědomou oba-vou se obrací. Má proč.
Za masivními tabulemi tiskne ke sklu lopatovité dlaně i bledou tvář a uhrančivě nehybným pohledem ho hypnotizuje Ivan Davidovič Martyňuk. Jako vlkodlak oběť, která mu před pár okamžiky unikla ze spárů.

V tramvaji je nepředstavitelný nával. Felix sedí s taškou na klíně, dav cestujících nad ním se tyčí jako zeď; znenadání však mezi těly vzniká sku-lina a Felix si všimne, že tou skulinou ho upřené pozorují světlé vypouklé oči. Vidí je snad jen vteřinku, ty oči, a také kostkovanou čapku a kostko-vanou kravatu mezi klopami kostkovaného saka, jenže tramvaj už skřípavě brzdí, hradba těl se uzavírá a ten podivný zvědavec mizí z dohledu. Felix se krátce kaboní, jako by se pokoušel něco si v hlavě srovnat, ale zeď ces-tujících se ještě jednou rozestupuje a ukazuje se, že kostkovaný zvědavec mírumilovně podřimuje s rukama na břiše. Je to pán středních let… již zmíněné kostkované sako… mírně uválené bílé kalhoty…

V sále kulturního domu Felix přechází po samém kraji scény a hlaholí do obecenstva:
"Například do mě doma od útlého dětství pěchovali vážnou hudbu. Nejspíš kdosi kdesi kdysi prohlásil, že když budeme člověka věčně věků nacpávat klasikou, tak si na ni pomaloučku polehoučku zvykne a smíří se s ní, což bude ohromné. Tím to začalo. A už to jelo! Bažili jsme po džezu, málem jsme po něm šíleli - a místo toho do nás hustili symfonie. Zbožňo-vali jsme srdceryvné ruské romance - a bombardovali nás houslovými koncerty. Snili jsme o písničkářích a zpívajících básnících - a trápili nás oratorii. Kdyby veškeré toto titánské úsilí vynaložené na vštípení zájmu o klasickou hudbu mělo účinnost alespoň jako průměrný parní stroj, byli by z nás všech na slovo vzatí znalci a melomani. Jen si to, přátelé, uvědomte, ty tisíce a tisíce hodin klasiky v rádiu, ty tisíce televizních programů, ty mili-óny gramodesek. A výsledek? Co bychom si povídali . . ."
Za souhlasného šumu v publiku přistupuje Felix ke stolku a bere z něj další dotaz:
"Byl jste už někdy v zahraničí?"
Smích v sále, pak poznámka: "Nojo, jako v dotazníku."
"Ano, byl. Jednou jako turista v Polsku a dvakrát s delegací v Česko-slovensku… No. A co máme tady? Aha… Kdo se podle vašeho názoru víc obává smrti - normální smrtelníci nebo nesmrtelní?"
Další oživení mezi posluchači. Felix krčí rameny a říká:
"Zvláštní otázka. O něčem takovém jsem nikdy nepřemýšlel… Víte, já bych řekl, že o nesmrtelnosti medituje hlavně omladina, kdežto my pánové v letech se obíráme spíš tou smrtí."
A náhle vidí, jak se uprostřed hlediště zdvíhá známá kostkovaná posta-va.
"Ono jde spíš o to, co si o smrti myslí nesmrtelní," pronese rezavým falzetem.
Otázka Felixe dokonale vyvádí z míry a snad i trochu děsí. Uvědomuje si, že to všechno není náhodou, že v celém tom výjevu je skryt určitý pod-text, kterému on nerozumí, cítí, že by udělal lépe, kdyby neodpovídal, a pokud ano, pak by musel přesně, rovnou do černého. Neví však, jak to udě-lat, proto jen nezřetelně brumlá, pokoušeje se snad věc odbýt žertem, nebo se elegantně vykroutit:
"Inu, znáte to, život nás naučí… A propos - nesmrtelný zatím ještě ne-jsem. Pročež, abych pravdu řekl, těžko soudit…"
Kostkovaného už v obecenstvu není vidět, Felix si kapesníkem otře če-lo a rozbaluje další písemný dotaz.

Po odchodu z kulturního domu se Felix rozhodne, že se zlořečeného obsahu tašky musí zbavit za každou cenu. Staví se do poměrně krátké fron-ty u stánku výkupu lahví a hluboce zamyšlen čeká.
Zničehonic zaznívá hysterický vřískot, polekané výkřiky a fronta se splašeně rozbíhá na všechny strany. Felix jako v omámení kroutí hlavou a snaží se pochopit, co se děje.
A vidí, že z mírného svahu se přímo na něj stále větší rychlostí a při-tom zlověstně tiše řítí obrovská sklápěčka s korbou plnou nějakých sutin. Felix konvulzívním pohybem sahá po tašce a uskakuje stranou, kdežto ná-kladňák se přežene dva kroky od něj, se strašlivým hřmotem naráží do stán-ku a zastavuje. V kabině není nikdo.
Kolem je slyšet křik, nadávky, lidé po přestálém úleku rozhazují ru-kama.
"Kde je řidič?"
"Šel do samoobsluhy, lajdák nezodpovědná!"
"Takovej krám se snad musí pořádně zašlajfovat, než se vod toho de pryč!"
"Teda lidi, to je mi pořádek, a co na to policajti?"
"Kde mám flašky? Kde jsou mý flašky? Všechno mi to roztřískal."
"Buď rád, žes to přežil, troubo…"
"Šofér! Kde je ten šofér? Kam se zašil, holomek?"

"Nejseš ty šofér? Ukliď si někam ten žebřiňák!"
Z trosek stánku se vyhrabuje pán od výkupu ve špinavém bílém plášti, vyskakuje na stupátko auta a jako beze smyslů mačká klakson.

Potřásaje hlavou, aby se zbavil nenadálého šoku, Felix kráčí do jazy-kové školy k přítelkyni Nataše, s níž hodlá probrat jednu takovou drobnost.
Chodbami budovy prochází klidně, volně, pohybuje se tu jako doma, vůbec se nenamáhá, aby si dole v šatně odložil a za své láhve se ani v nejmenším nestydí, zdvořile se zdraví tu s uklizečkou, tu s fádně vyhlížejí-cím postarším posluchačem, tu zase s mladými chlapci, kteří do výklenku ukládají štafle.
Nedbale klepe na dveře s tabulkou Anglické oddělení a vstupuje do-vnitř.
V prázdné malé kanceláři sedí u jednoho z psacích stolů Nataša, Natá-lie Petrovna, zvedá k příchozímu oči a Felix strne na místě. Je doslova konsternován a výraz jeho tváře se nápadně mění. Kdysi s touto dámou pěstoval takový docela nenápadný flirtík, ale pak k sobě v míru a pokoji navzájem ochladli a teď už se dlouho neviděli. Původně opravdu hodlal probrat onu již zmiňovanou drobnost, ale teď, když ji po takové době zno-vu vidí, zapomíná na všechno na světě.
Sedí před ním přísně přioděná záhadná žena. Překrásná žena s obrov-skýma soumračnýma očima vědmy, nedotčeně jemnou pokožkou obličeje a úchvatnými smyslnými rty. Aniž by z ní spustil oči, Felix opatrně staví tašku na zem, rozevírá náruč a volá:
"Teda řeknu ti, že nenacházím slov! Jak je to dlouho, co jsme se nevi-děli?" Plácá se dlaní do čela. "Jaký já byl idiot! Kam jsem tenkrát dal oči? No nejsem já namouduši kretén? Jak jsem vůbec mohl něco takového připustit!"
"Good evening, my darling," odtušila rezervovaně Nataša. "Tos přišel jen proto, abys mi tohle vykládal? Nebo hodláš při jednom vrátit láhve?"
"Mluv!" šeptá vášnivě Felix a téměř bez vlády se sesouvá na židli proti ní. "Mluv dál! Všechno, co ti slina na jazyk přinese!"
"Co je to s tebou?"
"Nevím. Právě mě div nezajelo auto. Ale především jsem tě opět spat-řil!"
"A kohos předpokládal, že tu spatříš?"
"Čekal jsem, že tu uvidím Natašku, Natálii Petrovnu, a nalezl jsem ví-lu! Nebo čarodějku! Krásnou čarodějku! Rusalku!"
"Ty krasořečníku," poznamenává trochu pichlavě, ale s úsměvem. Je jí to příjemné.
"Jenže ty dneska přirozeně nemáš čas," konstatuje teď již věcněji Fe-lix.
"A co když mám?"
"V takovém případě tě zvu do restaurantu Kavkaz! A objednám ti sa-civi! A chačapuri! Budem pít koňak a tviši! A Pavel Pavlovic osobně do-hlédne, aby všechno bylo jak má být…"
"Jak jinak," přikyvuje Nataša. "Vrátíme ty tvoje láhve a roztočíme to. Celé ty tři dvacet, co za ně dostaneš…"
A Felix si uvědomí, že dnes večer už má program.
"Natašenko," žadoní, "a co zítra? Zítra bychom si vyrazili do botelu, co ty na to? Na jezero, co ty na to? Jako za starých dobrých časů…"
"Takže dneska to bude Kavkaz, zítra botel… A pozítří?"
"Je mi to moc líto," přiznává se kajícně Felix, "ale dneska mi to nevy-jde. Úplně jsem zapomněl, že…"
"To nic, zítra ti to taky nevyjde," napovídá mu. "Ani pozítří."
"Proč myslíš?"
"Protože lodička už je pryč. Vidíš tu plachtu v dáli?"
"Jsi čarokrásná," pronáší, jako by ji vůbec neposlouchal a pokouší se ji uchopit za ruku. "Byl jsem slepec. Tobě ta pleť snad svítí."
"Už jsi taky starý kozel," pronáší Nataša téměř laskavě. "Pusť mě."
"Dopřej mi třeba jen jediné políbení!" vrká a marně se pokouší dosáh-nout rty na hřbet její ruky.
"Vyžebrej si u pánbíčka," okřikuje ho Nataša a ruku vytrhne. "Tyhle pitominky si schovej pro jinou příležitost. A vůbec - vypadni. Čekám ná-vštěvu."
"No to jsme to dopracovali," zvedá se Felix. "Dneska se mi nedaří. A jak se máš jinak?"
"Jako každej druhej. Celkově i v detailech."
"Stejně to s námi dvěma dopadlo nějak hloupě…"
"Naopak. Líp to ani dopadnout nemohlo."
"Chceš říct, že jsme to vzali s rozumem?"
"Ano, s rozumem."
"A co je na tom tak krásného?"
"Vše se obešlo bez následků. Což je přece to nejkrásnější, dear Felix, když se vše obejde bez následků. Tak už běž, běž a nezacláněj tady…"
Felix se zasmušile otáčí ke dveřím, zdvíhá tašku a najednou si vzpo-mene.
"Ježíš, Natálie, já k tobě totiž mám obrovskou prosbu!"
"Tím jsi měl začít…"
"Ale ne, přísahám ti, že sotva jsem tě zahlédl, všechno se mi z hlavy vykouřilo. Až teď jsem si na to vzpomněl. Máš v ročníku nějakého Seňu… vlastně ne, tady to bude Semjon Semjonovič Dolgopolov…"
"Jo, tak toho znám. Takový plešatec, z Dopravního podniku… Tupec, že mu rovno není…"
"Svatá slova! Plešatý tupec z Dopravního podniku. Ještě má vysoký tlak a propitýho zeťáka. A moc by potřeboval

státnici z angličtiny. V sázce je služební cesta do dosti vzdáleného zahraničí… Jenže tys mu neuzavřela ročník. Udělej to, pro rány Kristovy. Už jsi ho prý dvakrát vyhodila."
"Třikrát."
"Třikrát? Tak to mi lhal. Asi se styděl. Slituj se nad ním, co ti to udělá. Říká, že sis na něj zasedla… Ale proč? Je to ubožáček, a naprosto neškod-ný. Co na mě koukáš jak ledová královna? Udělal ti snad něco?"
"Už ho mám dost," nechává se slyšet Nataša se zvláštním výrazem v tváři.
"No vidíš, tím spíš! Uzavřeš mu ročník, pustíš ho ke státnici - a ať si peláší, kam jen mu libo… Aspoň ti tu nebude zaclánět… Slituj se nad ním."
"No dobře, nechám si to projít hlavou."
"Vidíš, že to jde. Ty jsi moje hodná holka, to já přece vím…"
"Ať se u mě zítra touhle dobou staví."
"Ten se nestaví!" prohlašuje Felix s významně zvednutým ukazová-kem. "Ten se nestaví, protože se připlazí. S tabulkou nejdražší čokolády v zubech."
"Uvítala bych, kdyby to nebylo v těch zubech," namítá s velmi vážnou tváří Nataša.

Stmívá se. Felix podniká ještě jeden pokus zbavit se lahví. Staví se na konec fronty, která se noří do útrob jakéhosi suterénu. Chvíli stojí a pak pohlédne na hodinky. Párkrát nerozhodně přešlápne a obrátí se na muže před sebou:
"Jářku, kamaráde, nevzal bys i ty moje? Nechal bych ti je po pěti."
Kamarád má smysl pro černý humor a navrhuje:
"A nevzal bys ty moje po čtyřech?"
Felix vzdychá a po chvíli beznadějného stání frontu opouští.
Vstupuje do parčíku, který se táhne podél neširoké ulice - ta je pro vý-kopové práce mimo provoz. Je tichá a naprosto osiřelá, s rozhrabanou vo-zovkou a hromadami dlažebních kostek po chodnících.
Felix si všimne, že na pravé botě se mu rozvázala tkanička. Staví tašku na zem, šlápne nohou na kraj parkové lavičky - a tu jeho taška plná skla s ohlušivým řinčením a lomozem doslova exploduje.
Neznámo odkud přiletěla mohutná dlažební kostka, která v nákladu vratných lahví způsobuje nenapravitelné škody. Stříkance skleněných stře-pů posévají asfalt kolem Felixových nohou.
Ve zmatku se rozhlíží. Parčík je prázdný. V ulici taky nikde ani noha. Večerní stíny houstnou. V hromadě skleněné drti na splasklé tašce se usa-dila dlažební kostka zvící dětské hlavy, celá umazaná od hlíny.
"Dějou se to tu ale zvláštní věci," bručí Felix do prostoru.
Pohne rukou, jako by se chtěl naklonit a sáhnout pro tašku, ale pak jen krčí rameny a s rukama v kapsách odchází.

V šest večer vstupuje Felix do restaurace Kavkaz. Zůstává stát na pra-hu, rozhlíží se po stolcích, ale to už k němu velebně a plavně klouže vrchní číšník Pavel Pavlovic, urostlý snědý muž v černém fraku s rudým karafiá-tem v klopě.
"Již dávno jste nás nepoctil svou návštěvou, drahý Felixi Alexandrovi-či!" dí rozšafně. "Copak? Muka tvorby? Starosti? Práce?"
"Přesně tak, blahorodí, práce," přikývne roztržitě Felix. "A potažmo přirozeně i starosti… Zato vás, Pavle Pavlyči, hned tak něco nezkruší, ne-mýlím-li se… Jste zkrátka atlet…"
"Kéž byste měl pravdu, Felixi Alexandroviči. Jenže ona je to jen nelí-tostná drezúra organismu. Člověk si nesmí povolit ani v nejmenším. Neu-stále se držet na uzdě! Ostatně - to vy nás navštěvujete kvůli něčemu zcela opačnému… Kdybyste byl tak laskav a obtěžoval se támhle k oknu, Anato-lij Sokratovič vás již očekává…"
"Děkuju, Pavle Pavlyči, už ho vidím… Mimochodem, potřeboval bych si pak vzít něco domů k večeři. Já nevím - kousek veky, dvacet deka šun-čičky, šlo by to? Ale na sekeru, Pavle Pavlyči! Šlo by to, co myslíte?"
"Neračte se znepokojovat."
V tu chvíli se za Felixovými zády rozléhá pekelný rachot. Felix nad-skakuje dobře půl metru do výšky a v hrůze se ohlíží. Ukazuje se, že mla-dičký číšník Vasja upustil podnos na kovový servírovací stolek.
"Ty máš ty pazoury snad ze dřeva, nemehlo," konstatuje vrchní s ma-jestátním opovržením.
Šéfredaktor místního časopisu Anatolij Sokratovič Romaňuk se rád s mírou napije, chutně pojí a pohostí příjemného a nadto užitečného člověka.
"Musíš pochopit, Felixi, co se od tebe očekává především," pronáší se vztyčenou vidličkou, na níž je nabodnut kousek lososa. "Především se od tebe očekává zdůraznění myšlenky, že v naší době je pojem smysl života nedílně spjat se vznešeným etickoestetickým ideálem…"
Felix kroutí hlavou.
"To už je mi jasné, Anatoliji Sokratoviči… Jen bych ti rád tlumočil, že takhle z jedné vody načisto by to asi nešlo… Asi jste se na mě měli obrátit dřív, takový týden, ale ještě lépe čtrnáct dní předem… Považ sám - copak je to myslitelné, napsat takový článek za noc?"
"Časopis musí být operativní! Jak je možné, že vy lidé od pera tak pro-stou věc nechápete? Časopis jako ten náš se svou operativností musí blížit deníkům, a ne se jim vzdalovat! Ty víš, jak tě mám rád… Umíš psát, Feli-xi, a já tě mám rád… Tisknu ti všechno, co napíšeš… Ovšem operativnost ti chybí!"
"Nejsem novinář! Jsem spisovatel!"
"No právě! Spisovatel jsi, ale operativnosti v sobě nemáš ani co by se za nehet vešlo! Na tom ještě budeš muset pracovat. Podívej se například na takového… toho… Kosťu Kurďukova… Já vím, básník je to průměrný, spíš pod psa… Ale když mu člověk řekne: Kosťo, koukej s tím být do ve-čera hotov! - tak to udělá. V tomhle je jako Čechov. A já ho za to mám rád abys tomu rozuměl. Protože Kosťa, abys tomu rozuměl, si rovnou kecne někam na okno - a už to

mastí: ‚Po řece plave sekera z ostrova Kolguje-va…' Nebo tak něco."
Felix se chytá za hlavu:
"Zatrápená práce! Musím tam zavolat a poptat se, jak to s ním vypa-dá…"
"S kým?" volá za spěchajícím Felixem šéfredaktor.

Felix se z vestibulu snaží dovolat do Kurďukovova bytu.
"Zoječko, to jsem já, Felix. Tak co, jak se daří pacientovi?"
"Jéžiš, to jste hodný, že voláte, Felixi. Zrovna se vracím z nemocnice! Teď jsem vlezla do bytu, ještě jsem v kabátě… Moc vás prosím, nemohl byste se za ním stavit?"
"Ale samo sebou. Určitě tam zajdu. A jak se mu celkově vede?"
"Naštěstí to nebylo nic hrozného. Ale moc by si přál, abyste se za ním zašel podívat. O ničem jiném nemluví."
"Skutečně? No tak dobře… snad zítra. Někdy navečer…"
"To ne. Kosťa si přál, jestli byste nemohl přijít hned teď večer. On mi to přímo rozkázal. Prý: když bude volat Felix Alexandrovič, řekni mu, aby za mnou ještě dneska zašel."
"Tak dneska… Nojo…," mumlá Felix "Dneska se mi to ani trochu ne-hodí… Sedím tady s Anatolijem Sokratyčem…"
Zoja ho neposlouchá.
"A kdyby nezavolal," pokračuje hned, "tak ho najdi kde chceš. Kdybys měla pročesat celý město… Má pro vás něco hrozně důležitého, Felixi. Důležitého a neodkladného…"
"Kruci, a mně se to tak nehodí!"
"Felixi, zlatíčko, pochopte, že je celý bez sebe… Tak se u něj aspoň na deset minutek stavte, co vám to udělá?"
"Nojo, no, co naplat…"
Felix zavěsí. Nezvučně a energicky pohybuje rty. V jeho tváři se nepo-krytě zračí nevole.

Když Felix vstupuje do nemocničního pokoje, Kurďukov sedí na lůžku a s odporem pojídá z plechové misky krupičnou kaši. Je v erárním nemoc-ničním pyžamu, ale jinak nevypadá špatně. Za umírajícího se rozhodně považovat nedá. Na pokoji je šest postelí, u okna leží někdo s kapačkou, ale jinak tu není živá duše - všichni se šli dívat na televizi, na fotbal.
Sotva Kurďukov Felixe zahlédne, čiperně vyskakuje z postele a vrhá se k hostu s takovou vehemencí, až ten polekaně couvne. Kurďukov ho uchopí za ruku a začíná jí třást a tisknout ji, třást a tisknout, a přitom mele jako flašinet, kdovíproč se přitom neustále ohlíží na tělo s kapačkou a Feli-xe vůbec nepustí ke slovu.
"Ty chlape! Ty si vůbec neumíš představit, co se se mnou dělo! Já pro-šel deseti kruhy pekla, přísahám při všech svatejch! Nejdřív jsem pořád zvracel, pak přišly křeče, pak jsem dostal průjem, ale jakej! Až se svět třas! Třiatřicetkrát, ty drobnější případy nepočítaje! Hrůza! Ale tady personál taky neztrácel čas… To si neumíš představit, seběhli se ze všech stran, se všelijakýma trubkama, s nástavcema, s klystýrovýma hadicema přes loket, všichni v pláštích, přišerná podívaná, šest mě jich drželo, šest jeden po druhým vyplachovalo a šest stálo jen tak v záloze…"
Stále se ohlíží a jak Felixe tlačí ke dveřím, neustále mu šlape na nohy.
"Co do mě pořád strkáš?" ptá se Felix, když se opravdu ocitne až na chodbě.
"Pojď, ty chlape, posadíme se támhle… Vidíš, jak je ta lavička pod palmou…"
Usazují se na lavičku pod palmou. V chodbě je ticho a prázdno, jen někde daleko pocinkává sestřička zkumavkami a až sem dolétají výbuchy fanouškovských emocí.
"A pak, jen si to představ, pak přitáhli kyslík!" pokračuje se zápalem Kurďukov. "Semhle rourku, do nosu dvě… A je zle, říkám si, teď zaklepu kopytama… A ono ne! Uběhne snad hodinka dvě, já přišel k vědomí a všechno je v pořádku."
"Takžes to nepotřeboval," vsouvá se shovívavým porozuměním Felix.
"Co máš na mysli?" ptá se rychle Kurďukov.
"No ten tvůj mafussil… mafussalin… Asi jsem ho sháněl zbytečně, ne?"
"Ale co tě nemá! Hochu, než jsem se nadál, už tu byl výplach žaludku, a pod tlakem, umíš si to představit? Ty mi teda dali, s tím klystýrem, preví-ti! Teď teprve chápu, jaký jsou to strašný muka, když do tebe někdo zeza-du pumpuje vodu… Hochu, mně lezly oči z důlků, tak na ně řvu: Pánové, honem volejte očaře…"
Kurďukov náhle, jako na povel utichá a šeptem se táže:
"Co se na mě tak díváš?"
"Jak?" nechápe Felix. "Jak se dívám?"
"Ale ne, nijak…," vyhýbá se přímé odpovědi Kurďukov. "Řek bych, že jsi kapánek stříknutej, co ty na to? Nenatankoval sis trochu za kravatu, chlapče, co?"
"No, něco maličko by tam bylo," připouští Felix a dodává: "Nebýt te-be, býval bych s radostí pokračoval."
"To nic!" prohlašuje s lehkomyslným gestem Kurďukov. "Zejtra nebo pozítří mě odsud poženou a dokončíme to spolu. Spolehni se. A víš jakej koňaček ti naleju, ty chlape? Jmenuje se Achtamar a mám ho přímo z Kavkazu … Vypráví se tam taková legenda: Dívka milovala chlapce, ale rodiče byli proti, ona musela žít sama v zámku na ostrově…"
"Nezlob se, Kosťo," přerušuje ho stydlivě Felix, "ale já tu legendu znám. Opravdu mi to neměj za zlé, mě totiž ještě celou noc čeká práce. Sokratyč si u mě objednal článek…"
"Ale jo, jistě!" vykřikuje Kurďukov. "Jen běž! Co by ses tady se mnou otravoval. Navštívil jsi mě, a já jsem ti vděčnej…"
Vstává. Felix také vstává - v rozpacích, ničemu nerozumí. Chvíli oba mlčí a dívají se jeden druhému do očí. Pak se Kurďukov znenadání znovu šeptem zeptá:
"Co je to s tebou?"

"Ale nic. Už půjdu."
"No jasně, běž… A děkuju… Nezapomenu ti to, uvidíš!"
"Nechceš mi říct ještě něco?" ptá se Felix.
"O čem jako?" koktá Kurďukov sotva slyšitelně.
"To já nevím - o čem!" vybuchuje Felix. "Vůbec nechápu, proč jsi mě silou mocí rval od stolu… Ani najíst jsi mě nenechal, ani těch pár deci jsi mi nedopřál… Sokratyče se to určitě muselo dotknout… To bylo řečí: prý hned, ještě dneska, okamžitě… Co to musí být hned? Co potřebuješ?"
"A kdo ti říkal, že to musí být hned?"
"No tvoje žena! Zoja!"
"Ale ne!" oponuje Kurďukov, a znovu bagatelizující gesto rukou. "Ta-ková blbost, všechno to popletla! O tobě vůbec nebyla řeč, a taky to vlastně nijak nespěchalo… Ona ti řekla dneska? To je přece krůta hloupá! Ne, Fe-lixi, prostě mi z toho leknutí nějak nerozuměla. Znáš to, ty vyjukaný žen-ský…"
Felix jen lehce pozvedne dlaň.
"Ale jo. Však se nic tak hrozného nestalo. Když nerozuměla, tak nero-zuměla. Hlavně že jsi zdráv, to je nejdůležitější. Já snad abych šel."
Míří k východu a Kurďukov cupitá kolem něj, jednou zprava, pak zle-va, tu ho chytá za loket, tu mu tiskne rameno.
"Doufám, že ses nenakrk…," brebentí nesouvisle. "To víš, je to ženská natvrdlá, ještě je moc mladá… Ničemu nerozumí! Ale stejně - jsem ti tak vděčnej, že kdybys potřeboval cokoli… kdybys mě o cokoli poprosil… Neumíš si představit, co strachu jsem tu zažil. Takovou otravu bych ti teda nepřál, Sněgirjove, namouduši ne… Ale nezlobíš se na mě, viď? Řekni, zlobíš se na mě nebo ne?"
Na pusté podestě schodiště vedle telefonního automatu pak dochází k naprostým nesmyslnostem. Kurďukov ustává v nesouvislém blábolu, kře-čovitě zatíná prsty do Felixových prsou, tiskne ho ke zdi a prskavě mu syčí do obličeje:
"Pamatuj si, Sněgirjove! Nic se nestalo, vůbec nic, rozumíš? A zapo-meň na to!"
"Počkej, co šílíš?" málem jektá zuby Felix a snaží se odtrhnout Kur-ďukovovy ruce.
"Nic se nestalo!" sípá Kurďukov. "Zapiš si to za uši! Nestalo!"
"Táhni ke všem ďasům, střevo! Tobě snad přeskočilo!" řve Felix zplna hrdla. Konečně se mu daří Kurďukova odtrhnout, s obtížemi ho udržuje na distanc a důrazně mu domlouvá: "Vzpamatuj se, ty přitroublíku podělaná. Co tě prosím tě tak sebralo?"
Kurďukov se celý třese, kolem úst mu bublají sliny a on neustále opa-kuje:
"Nic se nestalo, rozumíš? Nic… Naprosto nic, pamatuj si to!"
Ochabuje a začíná uslzeně vysvětlovat:
"Mám hroznej průšvih, Sněgirjove… Hroznej! Ten ústav je totiž tajnej, vším sis, že tam nemaj žádnou ceduli… Neměl jsem o něm nic vědět… A ty tím spíš! To není naše věc, Felixi, nic pro nás! Já ti to vybrebtal, a oni hned na mě, dostal jsem co proto… Teď aby se člověk bál vystrčit z ne-mocnice nos!"
Felix ho pouští. Kurďukov se šklebí, začíná si mnout zrudlá zápěstí a se slzami v očích neustále drmolí jedno a totéž:
"Je to průser… Já už to schytal… A eště schytám, jestli budeš zbyteč-ně žvanit… Ty mě tím svým tlacháním zničíš! Výzkumák na Bogorodský je tajnej. My dva jsme o něm neměli nic vědět!"
"No dobře, dobře," chlácholí ho Felix a jen ztěží zachovává klid. "Tak je tajnej. Dobře. Ale co pořád nadskakuješ? Posuď sám, co mně je nakonec do toho! Když to nemám vědět, tak to nemám vědět. Jestli je nutné, abych to zapomněl, tak si mysli, že už jsem to zapomněl… Nic se nestalo, já se přece nehádám. Co má u všech všudy tahle komedie znamenat?"
Beze stínu lítosti odstrkuje Kurďukova z cesty a co nejkvapněji sbíhá po schodech dolů. Už je až dole, ale Kurďukov se ještě naklání přes zábra-dlí a chroptí za ním na celou nemocnici:
"Mysli na sebe, Sněgirjove! To ti říkám úplně vážně! Na sebe!"
Felix si jen uplivne.

Doma v těsné předsíni Felix rozsvěcí světlo a klade na stolek objemný balíček (s jídlem od Pavla Pavlyče), unaveně si stahuje z hlavy baret, svlé-ká si kabát a jme se ho starostlivě urovnávat na ramínku.
A zjišťuje něco příšerného.
V místě, kde látka kryla levou ledvinu, je plášť probodnut dlouhým ší-dlem s dřevěnou rukojetí.
Felix několik vteřin zcepeněle zírá na oblý, chlazený kus dřeva, potom ramínko opatrně zavěšuje na věšák, uchopí látku za lem a dvěma prsty šíd-lo vyprošťuje.
Na tenkém ocelovém žihadle si pohrává nelítostný elektrický odraz stropní lampy.
A Felix si naprosto zřetelně uvědomuje:
- znetvořený Kurďukovův obličej a jeho svištivé varování: Mysli na sebe, Sněgirjove! To ti říkám úplně vážně! Na sebe!;
- skleněný řinkot a třesk a kámen v hromádce střepů na splihlé tašce;
- polekané výkřiky a kvílení rozbíhající se fronty, tupou, hrozivou tlamu náklaďáku, který se na něj valil jako osud…

Felix, stále ještě se sídlem v prstech, zajišťuje venkovní dveře řetízkem a nahlas utrousí:
"Tak takovéhle se tu dějou věci…"

Pozdní deštivá noc. Ve světle pouličních lamp se leskne mokré listí, ohlazená dlažba, hladké chodníkové dlaždice.
Domy tonou ve tmě, jen místy září osamělé obdélníky oken.

U vchodu devítipatrového domu zastavuje osobní automobil a vypíná světla. Z auta vystupují do deště čtyři nejasné postavy a zdvíhají hlavy.
ŽENSKÝ HLAS: Támhle to je, ta tři rozsvícená okna. Ložnice, pra-covna, kuchyň… V šestém patře.
MUŽSKÝ HLAS: Zvláštní… Proč se tam všude svítí? Nemá třeba hosty?
DALŠÍ MUŽSKÝ HLAS: Vyloučeno! Je sám. Nikoho tam nemá.

Felixovu pracovnu zalévá jasné světlo. Svítí stolní lampa, stojací lam-pa nad stolkem s telefonem, svítí tříramenný lustr i nástěnné svítidlo nad pruhovanou pohovkou proti obytné stěně s řadami knih.
Felix pracuje u stolu - v sepraném, kdysi zřejmě luxusním pyžamu. Psací stroj je s ohledem na pokročilou noční hodinu odsunut stranou a Fe-lix píše rukou. Popelník zářící čistotou tiskne ke stolu štůsek popsaných papírů. Na rohu stolu stojí prázdná džezva se skvrnou překypělé kávy a stejně potřísněný šálek. Strašlivé sídlo leží hned vedle, v dřevěném truhlíku s kartotéčními lístky.
Někdo zvoní.
Felix pohlédne na hodinky. Jsou dvě hodiny a pět minut.
Polkne nasucho. Padá na něj děs.
Vstává, odchází do předsíně a zastavuje se u dveří od bytu.
"Kdo je tam?" ptá se ochraptěle.
"Otevři, Felixi, to jsem já," ozývá se tlumený ženský hlas.
"Natašenko!" zvolá s údivem a radostí Felix.
S nečekaným chvatem snímá řetízek a otevírá dokořán.
Ale na prahu nestojí Nataša. Je to jen včerejší hromotluk v kostkova-ném. Pod neživým pohledem jeho světlých vypouklých očí Felix o krok ustupuje.
Vše se odehrává v překotném tempu. Kostkovaný chlap Felixe blesku-rychlým pohybem odstrkuje, proniká do předsíně, pána domu chytá za zá-pěstí a okamžitě ho tiskne zády na dveře od záchodu.
Ze schodiště rychle a nehlučně jeden za druhým vstupují:
- obrovský ramenatý Ivan Davidovič v černém plášti až k lýtkům, v ruce malý doktorský kufřík; jakmile je uvnitř, jen krátce pohlédne na Feli-xe a jde do pracovny;
- elegantní a okouzlující Natálie Petrovna s kabelkou na dlouhém řemínku přes rameno, něžně se na Felixe usmívá a půvabně mu kyne ruč-kou, jako by chtěla oznámit: Tak tady mě máš!;
- vysoký snědý Pavel Pavlyč v rozepnutém šedém převlečníku, pod nímž je vidět stále týž černý frak s karafiátem v knoflíkové dírce, a s dlou-hým pánským deštníkem v ruce. Jakmile je v předsíni, pozvedá klobouk, blýsne pleší a zdraví Felixe lehkou úklonou.

FELIX (zkoprněle): Pavel Pavlyč?
PAVEL PAVLYČ: Osobně, můj drahý, osobně…
FELIX: Co se stalo?
Pavel Pavlyč nestačí odpovědět. Z pracovny se ozývá pánovitý hlas: "Tak sem s ním!"
Kostkovaný vede Felixe do pracovny. Ivan Davidovič sedí v křesle u stolu. Plášť je nedbale pohozen na pohovce, kufřík stojí u Martyňukovy nohy.
FELIX: Co se to tu vlastně odehrává? Oč jde?
IVAN DAVIDOVIČ: Tišeji bych prosil.
KOSTKOVANÝ: Kam ho mám strčit?
IVAN DAVIDOVIČ: Třeba sem… Posaďte se prosím na tohle místo, Felixi Alexandroviči.
FELIX: Rád se posadím, ale nejdřív bych možná měl vědět, co se to tu děje…
IVAN DAVIDOVIČ: Ptát se budu já. Kdežto vy budete sedět a odpo-vídat na otázky.
FELIX: Na jaké otázky? Je noc nocoucí a…
Lehce postrkován Kostkovaným obchází stůl a usedá na vykázanou židli proti Ivanu Davidovičovi. Zaraženě se rozhlíží a z jeho obličeje je patrné, že se panicky bojí.
Na první pohled ovšem není čeho se bát. Nataša mírumilovně spočinu-la na pohovce a s nelíčeným zájmem zkoumá svůj odraz v zrcátku vylove-ném z kabelky. Pavel Pavlyč se beze spěchu a spořádaně usazuje do křesla pod stojací lampou a odtud na Felixe povzbudivě mrká. Snad jen ten Kost-kovaný… Zůstává stát ve dveřích opřený o veřeje se zkříženýma nohama, ruce v černých rukavicích visí podél těla jako bez života.
IVAN DAVIDOVIČ: V půl třetí odpoledne jste mě navštívil v ústavu. Kam jste šel pak?
FELIX: A co jste vlastně zač? Nechápu, proč bych měl…
IVAN DAVIDOVIČ: Proto. Uvědomil jste si aspoň, že jste dneska - naprostou náhodou! - hned třikrát přežil svou smrt…? Vezměte si třeba už jen tohle… (Zvedá ve dvou prstech hrůzyplné šídlo a pohupuje jím před Felixovýma očima). Stačily dva centimetry vpravo, a byl konec. Proto se budu ptát a vy budete odpovídat. Dobrovolně a naprosto upřímně. Domluveno?
Felix mlčí. Je zlomen.
IVAN DAVIDOVIČ: Vraťme se teď k první otázce. Kam jste šel z ústavu? A nelhat bych prosil.
FELIX: Do domu kultury. Železničářů.
IVAN DAVIDOVIČ: Proč?
FELIX: Měl jsem tam besedu. Se čtenáři… Támhleten pán vám to mů-že potvrdit. Viděl mě tam.
KOSTKOVANÝ: To je pravda. Nelže.
IVAN DAVIDOVIČ: A kdo byla ta korpulentní dáma v brýlích?

FELIX: Jaká dáma? V brýlích, říkáte? Aha. To je Marie Leonidovna. Vedoucí knihovny.
IVAN DAVIDOVIČ: Co jste jí vykládal?
FELIX: Já? A jí?
IVAN DAVIDOVIČ: Přesně tak. Vy. A jí.
KOSTKOVANÝ: No jasně, něco jí říkat musel. Protrčel u ní v pracov-ně minimálně dvacet minut.
FELIX: No a co má být? Tak jsem tam seděl… Potvrdila mi delega-čenku… A domluvili jsme si další besedu… Prosila mě, abych zajel někam na venkov… A nic jsem jí nevykládal! Co má znamenat ten podezřívavý tón? Povídala spíš ona mně.
IVAN DAVIDOVIČ: Dobře, dejme tomu, že vám potvrdila delega-čenku. Kam jste šel pak?
FELIX: No na jazykovku. Natašo, řekni něco.
NATAŠA: Hlavně si to neber, Felixi Alexandroviči. Hlavně řekni, jak to všechno bylo, a nic se ti nestane.
FELIX: Ale to přece dělám - líčím vám, jak to přesně bylo…
IVAN DAVIDOVIČ: Koho ze známých jste ještě na jazykovce potkal?
FELIX: Koho, koho… (Usilovně se snaží vzpomenout si.) Třeba to-ho… no… Valentina. Inženýra z filiálky, už si nevzpomenu na jeho pří-jmení… A pak ještě toho… takový papulka to je.
IVAN DAVIDOVIČ: A o čem jste s nimi mluvil?
FELIX: O ničem. Šel jsem rovnou k Nataše… tady k Natálii Petrov-ně…
IVAN DAVIDOVIČ: Pak jste se objevil v restauraci. Proč?
FELIX: Jak to, proč! Přece najíst se! Celý den jsem nevzal do huby. Mimochodem kvůli tomu vašemu Kurďukovovi.
IVAN DAVIDOVIČ: A proč tam na vás čekal Romaňuk?
FELIX: Objednal si u mě článek. O etickoestetickém ideálu epochy. O smyslu života moderního člověka… Tady ho koneckonců mám rozepsaný, koukáte na něj.
IVAN DAVIDOVIČ: Pak ovšem nechápu, proč jste mu musel vyklá-dat o Kurďukovovi!
FELIX: O Kurďukovovi?
IVAN DAVIDOVIČ: Ano! O Kurďukovovi!
FELIX: O tom jsem s Romaňukem neztratil ani slovo! A nechápu, jak jste na něco takového přišel!
PAVEL PAVLYČ: Pěkně neztratil! To bylo pořád samé Kurďukov, Kurďukov…
Po těchto slovech se Pavel Pavlyč zvedá, na okamžik se zadívá, na te-lefon, vytrhne šňůru ze zásuvky, bere aparát ze stolku a staví ho na podla-hu. Spokojeně poznamenává: "Taktaktak…" a míří ke dveřím do kuchyně.
IVAN DAVIDOVIČ (popuzeně): Pavle… éé… Pavlyči! Já vám nero-zumím! To nemůžete aspoň deset minut počkat?
PAVEL PAVLYČ (se na okamžik zarazí ve dveřích): Nač bych měl čekat? (S pohrdavou jízlivostí.) Kurďukov, Kurďukov…
Mizí v kuchyni, odkud okamžitě zaznívá řinčení nádobí.
FELIX (za ním nervně volá): Nic takového se tam neodehrávalo! Snad jsme se o něm jednou dvakrát letmo zmínili… Jak jste na něco takového přišel? (Obrací se na Ivana Davidoviče.) A i kdybych mu o něm něco ře-kl… Co je na tom?
IVAN DAVIDOVIČ: Chcete naznačit, že jste Romaňukovi o Kurďu-kovovi přece jen vykládal?
FELIX: Ale nevykládal, proboha! To spíš Romaňuk vykládal mně o něm! Jak Kurďukov píše ty své veršíky a tak podobně… Já o něm řekl jen tolik, že utrpěl otravu a že za ním jedu do nemocnice… To je všechno. Víc opravdu ani slovo.
IVAN DAVIDOVIČ: A co o tom, že vás Kurďukov poslal za mnou?
FELIX: Samozřejmě nic. Ani zmínka!
V místnosti se náhle rozhostí ticho. Felix si uvědomuje, že ho všichni zpytují s jakousi nenasytnou lačností. V tom tichu je zřetelně slyšet, jak Pavel Pavlyč něčím rámusí a pobrukuje si neurčitý nápěv.
IVAN DAVIDOVIČ (úlisně): Takže jste už sám pochopil, o čem mlu-vit můžete a o čem ne?
Felix mlčí. Jeho oči nejistě těkají.
IVAN DAVIDOVIČ: Felixi Alexandroviči, nejlepší bude, když vy sám, bez jakéhokoli nátlaku z naší strany dobrovolně vypovíte, s kým jste dnes o Kurďukovovi mluvil, co konkrétně jste říkal a proč. Upřímně vám radím, abyste byl upřímný.
FELIX: Můj ty smutku, copak já něco tutlám? A s kým jsem mluvil o Kurďukovovi… Prosím, beze všeho! Tak s kým tedy. Vlastně s nikým! Snad jen s tím Romaňukem… Ach ano, samozřejmě taky s jeho ženou, se Zojou… Řekla mi, že se za ním mám hned rozjet do nemocnice, tak jsem jel… A to je všechno. Všechno! Jinak jsem nemluvil s nikým!
V kuchyni znovu rachotí nádobí a do pracovny vstupuje Pavel Pavlyč. Má na sobě zástěru, v jedné ruce drží syčící pánev a ve druhé prkénko, na které ji staví.
PAVEL PAVLYČ: Prosím o prominutí. Toho si nevšímejte… Trošku jsem se podíval na tu včerejší šunčičku, Felixi Alexandroviči. Snad mi to nebudete mít za zlé.
FELIX (téměř nepřítomně): Ale prosím vás… že o tom mluvíte.
IVAN DAVIDOVIČ (neskrývaje podráždění): Neměli bychom se zby-tečně rozptylovat, vážení! Pokračujte, Felixi Alexandroviči!
Felix však není s to pokračovat. S úlekem a úžasem sleduje počínání Pavla Pavlyče. Ten staví pánev na konferenční stolek, sklání nad ni svůj velký ušlechtilý nos, vytahuje z náprsní kapsy fraku černé ploché pouzdro, otevírá je, pár vteřin nad ním pohybuje ukazovákem, jakoby váhavě mručí cosi nesrozumitelného a nakonec z pouzdra vyjímá tenkou trubičku.
KOSTKOVANÝ (brumlá): Na to je hrůza se jen dívat…
Pavel Pavlyč opatrně odšroubovává víčko a na každé ze sázených va-jec ukapává po jedné slze čiré tekutiny.

NATAŠA: Zvláštní vůně… Jste si jist, že je to požívatelné?
PAVEL PAVLYČ: Ale to je to nejpravější uche-tcho, dušinko, což v doslovném překladu znamená hastrmaní žluč. Ten recept je starý osm sto-letí, dušinko…
IVAN DAVIDOVIČ (klepe prstem do stolní desky): Klid prosím, klid! Pokračujte, Felixi Alexandroviči. O čem jste mluvil s Romaňukem?
FELIX (jen stěží odtrhuje fascinovaný zrak od operací Pavla Pavlyče): O čem jsem mluvil s Romaňukem…? Chtěl po mně článek. Bleskově… Přes noc… Tenhleten (dotýká se hušku papírů pod popelníkem).
IVAN DAVIDOVIČ: A na čem jste se v nemocnici domluvili s Kur-ďukovem?
FELIX: V nemocnici? S Kurďukovem? Nnno… Nic určitého jsme si nedomlouvali… Slíbil mi flašku koňaku a dohodli jsme se, že jí pěkně utrhneme drápky… Dneska nebo zítra ho propustí.
IVAN DAVIDOVIČ: To je všechno?
FELIX: Všechno…
IVAN DAVIDOVIČ: A kvůli tomu jste se už málem na noc plahočil přes celé město do nemocnice?
FELIX: Nnno… Tak daleko to zase není… Když on prý tak strašně prosil…
IVAN DAVIDOVIČ: Kurďukov zřejmě musí být váš dobrý přítel, že?
FELIX: Ale co vás nemá! Jsme jen sousedi! Dobrý den a nashleda-nou… Já jemu vývrtku, on mně vysavač, a tak…
IVAN DAVIDOVIČ: Chápu. A teď si to spolu zrekapitulujeme… Váš nepříliš dobrý známý, který se přísně vzato cítí docela zdráv, vás pozdě večer udundá, abyste za ním přijel do nemocnice jen proto, aby vám slíbil, že až ho pustí ven, otrháte spolu drápky flašce koňaku. Shrnul jsem vaše výpovědi správně?
FELIX: A-ano…
IVAN DAVIDOVIČ: No a vy jste bez meškání přerušil pracovní roz-hovor s vaším chlebodárcem, zapomněl jste, že budete muset celou noc protrčet nad prací - ale ve jménu čeho, to mi řekněte!
FELIX: A jak jsem asi tohle všechno mohl vědět? Kde bych to vzal? Jeho žena mi málem vymluvila do hlavy díru - a prý okamžitě, hned teď!
IVAN DAVIDOVIČ: Na čem jste se s Kurďukovem v nemocnici do-hodli?
FELIX: Přísahám, že na ničem!
Ivan Davidovič se obrací na Kostkovaného. Ten záporně kroutí hlavou.
IVAN DAVIDOVIČ (Kostkovanému): Vy se domníváte…
KOSTKOVANÝ: Lže.
IVAN DAVIDOVIČ (s výčitkou v hlase): Felixi Alexandroviči, já vás přece upozorňoval…
FELIX (zbaběle): A oč vlastně běží?
KOSTKOVANÝ: Zatlouká, lejno psí. Sice přesně nevím, co si ujedna-li, ale na schodišti spolu měli velkou rozpravu. A tenhle pak metelil po schodech jako ďábel - celej rudej!
FELIX: To přece netajím! Měl jsem na něj vztek! Určitě bych mu bý-val jednu vrazil, kdyby to nebylo v nemocnici!
KOSTKOVANÝ (s jistotou): Lže. Lže. Takový věci mi rozhodně ni-kdo nemusí vysvětlovat dvakrát - kde je pravda, tam ji taky vidím, ale ten-hle chlap lže…
PAVEL PAVLYČ (přidušeně): A bývalo by stačilo, kdybyste popolezl o dva schody výš, Rotmistře, všechno byste býval slyšel a my se tu teď nemuseli takhle dohadovat…
KOSTKOVANÝ (smířlivě): Už se stalo, Vaše Jasnosti. Jistý důvody jsem pro to měl… Ať nám, panstvo, tenhle aférista vysvětlí, co měly zna-menat slova: "Na sebe mysli, Sněgirjove, na sebe!" To jsem teda slyšel jasně a pořád mi nejde do hlavy, jak to bylo myšlený!
IVAN DAVIDOVIČ: Tak na čem jste se s Kurďukem dohodli?
FELIX: My jsme si skutečně nic nedomlouvali! Přísahám bohu že ne!
IVAN DAVIDOVIČ: Co jste si s Kurďukovem domluvili?
FELIX: Co to ze mě proboha pořád taháte? Už nemám, co bych dodal.
IVAN DAVIDOVIČ: Co jste si s Kurďukovem domluvili?
FELIX: Natašo! Co to má znamenat? Co po mně chtějí? Ať mě nechají na pokoji!
Kostkovaný se krátce a velmi hrůzostrašně uchechtne.
IVAN DAVIDOVIČ: Soustřeďte se teď laskavě na to, co vám řeknu. Nehneme se odsud do té doby, dokud si nezjistíme všechno, co nás zajímá. A vy nám to rozhodně vyklopíte, to se spolehněte. Otázka je, za jakou ce-nu. Malovat se s vámi nebudem. Ani to neumíme. A musí tu být ticho, i kdyby vás to strašně bolelo…
Chápe se kufříku, staví ho na stůl, vyjímá z něj malý sterilizační pří-stroj a pocinkávaje kovem a sklem začíná připravovat injekční stříkačku.
Felix sleduje jeho manipulace a po těle mu vyráží chladný pot.
IVAN DAVIDOVIČ: Přirozeně bychom dali přednost tomu, kdyby-chom informace získali rychle, bez problémů a v čisté podobě, prosté ja-kýchkoli příměsí a přísad. A řekl bych, že je to i ve vašem zájmu…
Kostkovaný mezitím číhavým krokem křižuje pracovnu a zjevně má v úmyslu dostat se za Felixova záda. Felix se, jat panickými představami, odstrkuje i se židlí od stolu a ocitá se v koutě za obývací stěnou.
KOSTKOVANÝ (šeptá): Ticho! A sedět!
FELIX (zoufale): Po-poslouchejte! Krucinálfagot! Natašo! Pavle Pav-lyči!
Nataša sedí na pohovce s nohama pohodlně vtaženýma pod tělo. Pil-níčkem si upravuje nehty.
NATAŠA (laskavě a nabádavě): Felixi, miláčku, musíš nám všechno říct. Všechno, do posledního slova.
PAVEL PAVLYČ: Jinak to asi nepůjde, Felixi Alexandroviči, co nej-snažněji vás prosím. Nač by vám byly zbytečné nepříjemnosti…

FELIX (zlomeně, chvějícím se hlasem): Ale jistě, k ničemu, to chápu…
IVAN DAVIDOVIČ: Chcete vypovídat?
FELIX: Ano… každopádně…
IVAN DAVIDOVIČ: No tak co jste si domluvili s Kurďukovem?
Felix nestačí odpovědět (ostatně ani neví, co by ještě řekl). Dveře pra-covny se rozlétnou a na prahu se zjevuje Kurďukov. Má na sobě mokrý kabát, který určitě není jeho, zpod něj vykukují nemocniční podvlékačky, na nohou má promáčené sešmaťhané pantofle.
"Aha!" křičí s falešnou vítězoslávou a otírá si ústa hřbetem ruky, ve které třímá obrovský pilník. "Už ho máte, hajzla? Výborně! Pašáci! Ale jak jste mohli… když já u toho nebyl… To je nepořádek, šlendrián, a je to proti stanovám! Apeluji na vás, Magistře! Takhle by to nebylo podle sta-nov … Pochlubte se, vážení, kdo mu vyklopil údaje o Elixíru?"
IVAN DAVIDOVIČ (vyskakuje): On ví o Elixíru?
NATAŠA (taky sebou trhne): Jak je to možné?
PAVEL PAVLYČ: Jakže prosím?
KOSTKOVANÝ: No neříkal jsem vám to?
KORĎUKOV: Pche! Ten ví i jiné věci než o Elixíru! Už mi nadhodil, že pro něj není tajemství ani Pramen! A dokonce i Krapivkinovu rokli jmenoval, zparchantělec!
Všechny pohledy se obracejí na Felixe.
FELIX (tiše blekotá a zakoktává se): Co… co blázníš, Kurďukove? Ja-ký Elixír? Krapivkinovu rokli bych znal, ale Elixír - o čem to mluvíš?
KURĎUKOV (sklání se k němu s rukama v bok): Takže Krapivkinovu rokli znáš!
FELIX: No… znám. Kdo by ji neznal?
KURĎUKOV: Dobrá, dobrá. Tak kdo by ji neznal, říkáš… A teď řek-ni, cos mi tuhle o ty Krapivkinový rokli nadhazoval. Vzpomínáš?
FELIX: O Krapivkinově rokli? A kdy?
KURĎUKOV: Přece večer. V nemocnici! "Jen co se dáš trochu do-hromady, Kostěnko, vyrazíme si spolu do Krapivkinovy rokle…" Div mi z toho oči nevypadly! Kde to vzal? Jak se to dověděl? A přej: "Nezbude ti, Kostěnko, než jednu lžičku vyšetřit i pro mě…" Pro něj! Lžičku! To jsou věci, co?
FELIX (bezútěšné řve): Jakou lžičku? Ty ses nejspíš zase napráskal zkaženýma konzervama, co? Co to blekotáš?
Od stropu se ozvou tupé údery. Všichni utichají.
FELIX (přiškrceným hlasem): Poslyšte, venku je hluboká noc, a my rušíme celý dům… Co vás to napadlo, uspořádat mi tu takový blázinec?
KURĎUKOV (také potlačovaným šepotem): Tak tys mi teda o Kra-pivkinový rokli nic nevykládal, jo? Chraň tě pánbu něco zapírat, ty dobyt-ku! A o lžičce Elixíru jsi taky nic neříkal, žejo?
FELIX: To bych prosil, že jsem se o něčem takovém ani nezmínil. Ty blbečku konzervová, zablitá!
KURĎUKOV: Jen se nevykrucuj. Mluvil jsi jak o Krapivkinový rokli, tak o Elixíru, a na Pramen jsi taky narážel… Nevaroval jsem tě onehdy? "Mlčet! Nikomu ani slovo!" Tak říkal jsem ti to nebo ne?
FELIX: No… něco takového jsi skutečně vykládal. Ale o čem jsi to mluvil? Ty jsi přece…
KURĎUKOV: Aha! Takže se přiznáváš! A dobře děláš! A když už se teda přiznáváš, tak snad nemusíš tutlat ani ten zbytek. To nemusíš. Jen se pěkně přiznej, kdo ti to vyklopil! Nataška? Asi Nataška, co, pěkně v po-stýlce, když jste byli v nejlepším, co? Jak byla rozrajcovaná, co?
Ohlédne se na Natašu, zděšeně vypískne, ruka s pilníkem v bojácném gestu chrání tvář - a Nataša se k němu sune neslyšným kočičím krokem, lehce přihrbená, s rukama volně svěšenýma, jen nehty jako tygří drápy se lehce pohybují.
NATAŠA (vztekle syčí): Ty křiváku ničemná, ty kůže proradná, slizká a špinavá… Co to tu chceš naznačit, tlamo nevymáchaná!
KURĎUKOV (kvičí): Já? Nic, nic! Magistře! Ochraňte mě!
NATAŠA (náhle se zastavuje, obrací se k Ivanu Davidovičovi a ne-vzrušené poznamenává): Teď už je všechno jasné. Ten patologický zbabě-lec všechno vyžvanil sám. Přecpal se smradlavého masa, podělal se, že chcípne a z té hrůzy všechno vyžvanil prvnímu na koho narazil…
KURĎUKOV: To je lež! První byl doktor od záchranky! A pak sanitá-ci! A teprve pak…
NATAŠA: A těm všem jsi to vykecal, ty hnido!
KURĎUKOV: Nikomu! Nic! Už to všechno věděl!
Kostkovaný si přestane všímat Felixe a poznenáhlu se přesouvá ke Kurďukovovi. Jakmile si to muž v kabátě a pantoflích uvědomí, hroutí se před Ivanem Davidovičem na kolena.
KURĎUKOV: Magistře! Zatrhněte mu to! Všechno řeknu… Jen jsem ho poprosil, aby k vám zajel… Řek jsem mu vaše jméno, to je pravda… Padla na mě příšerná hrůza… Ale on už stejně všechno věděl. Jen se tak jako zlověstně ušklíbl a povídá: "Ale ano, Magistr, toho moc dobře znám…"
FELIX (potřásá pěstmi): Co to kvákáš? Vzpamatuj se!
KURĎUKOV: A prej: "Pojedu, to víš, že ti tam sklouznu, ovšem večer si o tom ještě popovídáme!" Chtěl jsem hned vyrazit za vámi, upozornit vás, ale ležel jsem jako lazar, vyplachovali mi žaludek…
FELIX: Soudruzi, ten člověk hanebně lže. Vůbec nechápu, kam tím míří, ale lže jako když tiskne…
KURĎUKOV: A večer už ani nic nemarkýroval. Snad mi rozumíte, mám z toho všeho v hlavě hotovej guláš, teď už všechny ty jeho řečičky ani nedám dohromady, ale to všechno mi určitě vykládal schválně, aby mi ukázal, kolik toho ví.
FELIX: Lže.
KURĎUKOV: Aby mi předved, nakolik je informovanej a dotlačil mě ke zradě. Taky mi řek, že je nás pět, že jsme

nesmrtelný…
FELIX (monotónně): Lže.
KURĎUKOV (kňouravě, ve snaze parodovat): "V Krapivkinově rokli, za šesti kamennými sloupy, pod bílou hvězdou jeskyně se skrývá, a v té jeskyni Elixíru Pramen, ronící krůpěje nesmrtelnosti do kamenné číše…"
FELIX: Takové nesmysly slyším prvně v životě. Prostě se zbláznil.
KURĎUKOV (zdvíhá ukazovák): "Jen pět lžiček Elixíru se za tři léta naschrání, jen z pěti šťastných může Elixír učinit nesmrtelné…"
FELIX: Ten člověk utekl z nemocnice, to snad vidíte sami…
KURĎUKOV (už zas obyčejným hlasem): Jmenoval vás, Magistře. A Natašenku taky. I vás, Kníže. Jen toho pátého prý ještě nezná . . .
Všichni pohlédnou na Felixe.
FELIX (s nepokrytou snahou se ovládnout): Pro mě je to všechno je-den velký galimatyáš. Horečné blouznění. Nic z toho neznám, nerozumím tomu a tudíž jsem o něčem takovém rozhodně mluvit nemohl.
Všichni mlčí. V nastalém tichu se najednou pronikavě rozřinčí zvonek nade dveřmi. Společnost strne.
IVAN DAVIDOVIČ (pohlédne na Felixe): Co… kdo…
FELIX (už jistěji): Řekl bych, že to bude soused shora. A taky bych řekl, že tu všichni moc řvete.
A zase zvonění - dlouhé a zarputilé.
IVAN DAVIDOVIČ: Běžte a omluvte se. Ale žádné dlouhé litanie. A vůbec nic zbytečného. Rotmistře, dohlídněte mi tam na to.
Felix v doprovodu Kostkovaného odchází do předsíně. Ukazuje se, že venkovní dveře jsou zpola otevřené a v nich trčí dlouhá postava v pruho-vaném pyžamu.
"Budu si na vás stěžovat, pane Snégirjov," prohlašuje postava. "Je půl čtvrtý!"
FELIX: Sergeji Sergejiči! Odpusťte, moc vás prosím! Trochu jsme se nechali unést a asi jsme to přehnali… Nemám pravdu, Rotmistrove?
KOSTKOVANÝ: To jsme teda přehnali. To ano. Ale už se to nebude opakovat, sám na to dám pozor.
FELIX: Pro všechno na světě nám promiňte, Sergeji Sergejiči! A máte u mě lahvinku, dobře?
SERGEJ SERGEJIČ (se slzami v hlase): Já musím v šest ráno vstávat, Felixi Alexandroviči. A vy si najednou usmyslíte, že si tu budete předčítat vaše díla, a kdyby jen předčítat, vy už to máte do tří hlasů, a pěkně s přednesem, že jo… Já už zkrátka nemůžu!
FELIX: Ono je to tolik slyšet?
SERGEJ SERGEJIČ: Ale jako kdybyste mi to křičel rovnou do ucha!
FELIX (Kostkovanému): Vidíte to! Neříkal jsem vám, že bychom to měli rozpustit…
KOSTKOVANÝ: Už budou mít utrum! Utrum, Sergeji Sergejiči! Vo-pravdu utrum! Flašku máte u něj, flašku u mě. A bude tu ticho. Jako v hro-bě. No nemám pravdu, Felixi Alexandroviči? Jako v hrobě!
"Jojo!" povzdechne si Sergej Sergejič bolestně a šoupaje pantoflemi se vzdálí.
Felix se pokouší dveře zavřít, a teprve teď si všimne, že zámek je vy-lomený.
FELIX (zoufale): No není to holomek? Podívejte se, vždyť ten chlap mi vypáčil dveře!
KOSTKOVANÝ (s nelíčeným potěšením): Kdo? Sergej Sergejič? A proč?
FELIX: Ale proč Sergej Sergejič, co ten s tím má společného? Váš Kurďukov, cvok jeden zmagořelá! Kvůli čemu jste se na mě vlastně sesy-pali jako vosy?! Sbalte si ho a táhněte ke všem ďasům, nebo zavolám bez-pečnost . . .
KOSTKOVANÝ: Ticho! Ještě to tak! Pojďte hezky se mnou, a klid!
Sotva Felix vejde zpátky do pracovny, zezadu se na něj vrhá Kurďu-kov. Levou dlaní se mu snaží zacpat ústa a pravička vší silou bodá pilní-kem šikmo zdola vzhůru. Pilník je však tupý, sklouzne po Felixově šatstvu a akt krvavého násilí se nedaří. Felix kopne Kurďukova pod koleno, ten letí na Ivana Davidoviče a oba i s křeslem padají na podlahu. Zatímco se bezmocně plácají, kopou nohama do vzduchu a rozhánějí se pěstmi, Kost-kovaný opět chytá Felixe za ruce a tiskne ho ke zdi.
PAVEL PAVLYČ (posměšně): To jsou mi panečku válečníci!
NATAŠA (na pohovce už pololežíc v póze madame Récamierové): Ten chudák… a vždycky to chudák byl, co ho pamatuju…
PAVEL PAVLYČ: Jinak mu to ovšem zapaluje, komu čest, tomu Čest!
Ivan Davidovič se konečně zvedá, štítivě si otírá dlaně o boky, kdežto Kurďukov zůstává na podlaze - leží stočený do klubíčka a rukama si chrá-ní hlavu.
IVAN DAVIDOVIČ: Panstvo, takhle by to opravdu nešlo. Nakonec bychom vzbudili celý dům. Moc vás prosím, panstvo…
Kostkovaný Felixe pouští a ten si ohmatává naražená záda.
FELIX (chvějícím se hlasem): Poslyšte, a nestačilo by to třeba pro dne-šek? Nechtěli byste přijít zítra? Jinak se skutečně dočkáme toho, že někdo zavolá policii. Kdežto zítra bychom…
IVAN DAVIDOVIČ: Posaďte se! Posaďte se, snad jsem to řekl dost jasně. A mlčte. (Kurdukovovi.) A vy vstaňte. Už jste se naválel dost, vstaň-te!
NATAŠA: Jen ať se spánembohem válí.
IVAN DAVIDOVIČ (zvedá křeslo a usazuje se): Dobře, nic proti to-mu, ať leží.
KOSTKOVANÝ: A nemohlo se stát, že byste ho… to…?
IVAN DAVIDOVIČ: Ale ne, to on se jen tak dělá… Polekal se. No dobře, ať si zatím poleží… Takže takhle, panstvo. Situace se zásadně změ-nila. Řekl bych zkomplikovala.

PAVEL PAVLYČ: Pak ovšem soudím, že je nejvyšší čas postavit na kávu.
IVAN DAVIDOVIČ: Ne, Kníže. Zatím se musíme obejít bez kávy. To nejde.
PAVEL PAVLYČ: Proč bychom si nemohli dopřát po šálku kávy? Obyčejné kávy!
IVAN DAVIDOVIČ: Obyčejné?!
PAVEL PAVLYČ: Ano. Docela obyčejné kávy. Báječné sladké vídeň-ské kávičky.
IVAN DAVIDOVIČ: Dobře, uvařte ji. Uvědomujete si, jak se situace zkomplikovala?
PAVEL PAVLYČ: Ale přirozeně!
IVAN DAVIDOVIČ: Tak se prosím věnujte své práci.
Pavel Pavlyč hbitě a s fortelem sklízí ze stolu.
IVAN DAVIDOVIČ: A vás ostatní, panstvo, bych rád upozornil, že dnes tu nic podnikat nemůžeme. (Jme se sklízet své lékařské nádobíčko zpátky do kufříku.) Když tu po sobě necháme mrtvolu, bezpečnost nás rychle posbírá. To je snad jasné.
KOSTKOVANÝ: Prosím o prominutí, Herr Magister, ale ne tak doce-la. Přece nemusíme nechávat mrtvolu tady! Můžeme ji přece vyhodit ok-nem… Patra je to koneckonců šestý… A mrtvolka bude na maděrku. Se-bevraždička!
Ivan Davidovič přivírá oči, trpitelsky obrací obličej ke stropu a chvíli mlčí ve snaze se ovládnout. Teprve pak pomalu poznamenává:
"Před pěti minutami tu byl cizí člověk. Zaregistroval jste to, Rotmis-tře!"
KOSTKOVANÝ: Jawohl! Zaregistroval. Sergej Sergejič. Z bytu o pat-ro výš.
IVAN DAVIDOVIČ: A zaregistroval jste, že on vás taky zaregistroval, Rotmistře?!
KOSTKOVANÝ: Jawohl…
IVAN DAVIDOVIČ: Zapamatoval si vás, chápete to? Vaše kostkova-né sako, vaši čapku, vaše kníry… Udá váš popis a mají vás co by dup… nejpozději do týdne.
KURĎUKOV (z kouta, kam se nepozorovaně odplazil): Já bych mys-lel, že se nic strašnýho nestalo. Rotmistr někam zmizí, rok dva přečká pěk-ně za větrem…
IVAN DAVIDOVIČ: A vás, Basavrjuku, se někdo zeptá, kde jste té noci přišel k tak výstavnímu monoklu.
KURĎUKOV: Jenže já mám alibi. Momentálně jsem totiž v nemocni-ci.
Pauza. Z kuchyně se ozývá hukot kávového mlýnku.
NATAŠA (rozhodně): Ne, pánové, já jsem taky proti. Všichni vědí, že jsme byli s Felixem přátelé, že se včera u mě stavil a že jsem v noci nespa-la doma… K čemu by mi to bylo? Ještě mě budou tahat po kriminálkách. A vůbec - jsem proti tomu, abychom Felixovi zakroutili krkem. Toho by-chom naopak měli vzít mezi sebe.
KURĎUKOV (vyskakuje ze svého kouta jako čertík z krabičky): A na čípak vrub?! Ty štětko, couro nestydatá!
IVAN DAVIDOVIČ: Zatraceně, budete zticha, Basavrjuku! Kolikrát vám to mám opakovat? Ticho! A doporučuju vám, abyste nezapomínal, že vaší vinou tu teď všichni sedíme a nevíme, jak dál. Vám bych radil chovat se obzvlášť nenápadně… Už ani slovo. A posaďte se!
KOSTKOVANÝ: Magistr má pravdu, vážený. Podělánka už jste před-ved, a teď pořád překážíte.
IVAN DAVIDOVIČ: Panstvo, já nevidím jiné východisko než Felixo-vi Alexandroviči navrhnout, aby si vybral…
A vtom Felix vybuchuje. Ze všech sil praští dlaní do stolu a hlasem znetvořeným strachem a nenávistí prohlašuje:
"Běžte do háje! Všichni do jednoho! Okamžitě! Hned teď! Ať už vás tu nevidím!"
Ze dveří kuchyně se vykloní zneklidněná tvář Pavla Pavlyče. Kostko-vaný přešel do dravčího střehu a naznačil pohyb směrem k Felixovi.
FELIX (Kostkovanému): No tak pojď, jen pojď, ty zrůdo! Možná mě zmrzačíš, ničemo, ty ksichte do celostátního pátrání, ale já tu taky všechno roznesu na kopytech! A uspořádám takový rodeo, že se neseběhne jen celej dům, ale celej blok, to se spolehni. Zkus to, zkus - pro začátek vyrazíme okno, pokud možno i s rámem…
IVAN DAVIDOVIČ (ostře): Pomalu s tou hysterií!
FELIX (zběsile): A vy držte klapačku, předsedo závodního výboru. Držte klapačku a pakujte se odsud, i s celou svojí bandou. Okamžitě, slyší-te?!
IVAN DAVIDOVIČ (velice klidně): Vaše dcera se jmenuje Líza, že…?
FELIX: Co je vám do toho?
IVAN DAVIDOVIČ: Dcera se jmenuje Líza, vnoučkové Foma a An-ton. A všichni bydlí v Krátké číslo šestnáct. Nemám pravdu?
Felix mlčí.
IVAN DAVIDOVIČ: Doufám že chápete, nač narážím. Knížky snad čtete, nebo ne?
FELIX (ponuře): Řekl bych, že jste všichni nenormální.
IVAN DAVIDOVIČ: Tuto otázku na pořadu dne nemáme. Pokud je pro vás schůdnější považovat nás za blázny, tak prosím, poslužte si. V jis-tém ohledu možná dokonce máte pravdu.
FELIX: Nerozumím jen, co ode mě chcete.
IVAN DAVIDOVIČ: Osud chtěl tomu, abyste odhalil naše tajemství.
FELIX: Já jsem žádné tajemství neodhalil a odhalovat nechci.
IVAN DAVIDOVIČ: Zbytečné řeči. Vyšetřování je u konce. Teď bys-te měl přemýšlet o něčem jiném. Vás totiž čeká volba - buď zemřete, nebo získáte nesmrtelnost.
Felix mlčí. V tváři má tupou pokoru.
IVAN DAVIDOVIČ: Jste k takové volbě připraven?
Felix pomalu kývá hlavou.
IVAN DAVIDOVIČ: Proč?

FELIX (vraští čelo): Proč? Protože žádnou možnost skutečné volby nemám… Když si vyberu smrt, vyhodíte mě oknem… A kdybych se roz-hodl pro tu vaši nesmrtelnost… tak vůbec nevím, jakou ohavnost pro mě chystáte. Co taky od vás může člověk očekávat?
NATAŠA: Svatá panno! Jak omezení jsou ti dnešní muži. To já tenkrát okamžitě věděla, oč tu běží…
IVAN DAVIDOVIČ: Nezapomínejte, madam, že to bylo před pěti sty lety…
NATAŠA: Před čtyřmi sty třiasedmdesáti!
IVAN DAVIDOVIČ: Ach ano, samozřejmě… Tak si laskavě uvědom-te, že tenkrát byly takové věci na denním pořádku - nesmrtelnost, kámen mudrců, létání na koštěti… Pro vás to tenkrát nic nebylo, okamžitě uvěřit na slovo! Jenže tohle je jiné. Zkuste si to představit: píšete článek pro list Kádrová práce, a najednou vám někdo nabídne nesmrtelnost.
KURĎUKOV (z kouta): On přece dělá ze sebe blbečka! Už dávno se rozhod a vybral si…
IVAN DAVIDOVIČ: Ovládejte se, Basavrjuku. Už vás máme po krk! To všechno teď není podstatné. Ono to vlastně bude mnohem zajímavější, jestli Felix Alexandrovič skutečně ničemu nerozumí.
Jistou dobu upřeně, zkoumavě hledí Felixovi přímo do očí a pak začíná mluvit s profesionální dikcí, jako by předčítal z papíru:
"Nedaleko našeho města v Krapivkinově rokli je málokomu známá krasová jeskyně. Na nejhlubším místě, v zákoutí, které nezná už vůbec nikdo, visí z klenby osamocený stalaktit naprosto nezvyklé šarlatové bar-vy. A z něj do kamenné prohlubeniny - kapkapkap! - kane Elixír života. Pět lžiček za tři roky. Tento Elixír nezachrání ani před jedem, ani před kul-kou, ani před mečem. Řečeno jazykem moderní vědy je to mimořádně účinný hormonální regulátor. Jediná lžička aplikovaná peroram stačí k to-mu, aby po tři roky bránila v lidském organismu jakýmkoli projevům stár-nutí. Jakýmkoli. Fyziologie těla se vůbec nemění. Třeba vám je dnes pade-sát. Když začnete užívat Elixír, bude vám padesát pořád. Navždy. Věčně. Rozumíte? Stačí kávová lžička jednou za tři roky - a je z vás věčný pade-sátník."
Felix krčí rameny. Ne snad že by tomu všemu uvěřil, ale střízlivá, ra-cionální mluva Ivana Davidoviče a zvláště pak užité odborné výrazy na něj mají uklidňující vliv.
IVAN DAVIDOVIČ: Problém je ovšem v tom, že lžiček je jen pět. Což znamená, že nesmrtelných může taky být jen pět. Se všemi důsledky, které z toho plynou. Jasné? Nebo ne?
FELIX: Šestý je zkrátka navíc.
IVAN DAVIDOVIČ: To jste vyjádřil naprosto přesně.
FELIX (ožívá): Ale já přece neaspiruji…
IVAN DAVIDOVIČ: chcete naznačit, že hodláte zvolit smrt?
FELIX: Proč smrt? Mě se to snad nikterak netýká. Vy si jděte svou cestou, a já taky svou. Až doposud jsme se přece jeden bez druhého krásně obešli!
IVAN DAVIDOVIČ: Jak vidím, zatím jste situaci ještě plně nedešif-roval. Elixíru je dost jen pro pět lidí. Jistě vám nemusím líčit, že zájemců by bylo podstatně víc! Nu a kdyby informace unikaly, tak bychom o Pra-men přišli a přestali bychom být nesmrtelní. Rozumíte? Už dávno a dávno bychom byli všichni mrtví, kdybychom až do dnešního dne - po celá ta staletí! - nedokázali své tajemství uchovat. Pro vás to dnes tajemství být přestalo, a tak před sebou máte jen dvě možnosti: Buď se k nám připojíte, nebo se nesmíte zlobit, ale musíme vás zlikvidovat.
FELIX: Taková zabedněnost… Snad si nemyslíte, že nemám na práci nic lepšího než to vaše slavné tajemství všude roztrubovat? Že jsem takový idiot? Vždyť bych okamžitě přišel do blázince!
IVAN DAVIDOVIČ: To je možné, a dokonce dost pravděpodobné. Ale jistě se mnou budete souhlasit, že pokud by něco takového bylo vyřče-no, do týdne vyrazí celé pluky pitomců do Krapivkinovy rokle s motykami a rýči… Lidé jsou tak lehkověrní, tolik baží po zázraku! Nene, riskovat nic nebudem. Máme své zkušenosti, věřte mi. Klid bude zaručen jen tehdy, když o Elixíru ví jen zasvěcená pětice.
FELIX: Ale já to opravdu nikomu neřeknu! K čemu by mi to bylo, uznejte sám. Proboha, tak mi věřte! Přísahám při životě své dcery!
IVAN DAVIDOVIČ: To nemusíte. Nemělo by to smysl.
FELIX: Snad se mnou budete zajedno v tom, že když mám dceru a vnoučata, tak se prostě nesmím nikde podřeknout. To by bylo proti mým základním zájmům!
IVAN DAVIDOVIČ: Jste přece spisovatel, a tak jistě velmi dobře víte, že lidé jeden vedle druhého jednají právě v rozporu se svými zájmy.
Do pracovny se vrací Pavel Pavlyč s podnosem, na kterém dýmá šest šálků.
PAVEL PAVLYČ: Tak tady by bylo to kafíčko! Dopřejeme si po šál-ku kafíčka, a všechny strázně se vyřeší samy sebou! Dobré chutnání! (Na-taše.) Posluž te si, dušinko… Rotmistře… Magistře, vy si taky dáte, ne? A vy byste měl zájem o tenhle, Felixi Alexandroviči? Ale prosím… Jak na to tak koukám, pěkně vás to sebralo. Pochutnejte si na naší černé vzpruze a uklidníte se. Basavrjuku, příteli, vy můj starý válečnický oři, proč se tisk-nete po koutech? Ochutnejte mou kávičku, a všechno pomine…
Když jsou všechny šálky rozneseny, Pavel Pavlyč se vrací na své místo u konferenčního stolku se zbylým šálkem a se svrchovaně spokojenou tváří usedá do křesla.
Felix si nedočkavě lokne, až si spálí hrdlo, ale i přesto usrkává, dokud šálek nevyprázdní. Pak ho staví na stůl a rozhlíží se. "Černou vzpruhu" s požitkem vychutnává jen Pavel Pavlyč. Ivan Davidovič sice přiložil šálek k ústům, ale nepije a strnule sleduje Felixe. Nepije ani Nataša, která šálek svírá ve zdvižené ruce a s napětím hledí na Ivana Davidoviče. Rotmistr kouká, kam by se posadil. Kurďukov v koutě už se málem napil, ale v po-slední chvíli postřehl Natašin nepokoj a zkamení.
Ivan Davidovič staví kávu na stůl a ukazovákem ji od sebe odsouvá. Kurďukov s kletbami na rtech mrští svým šálkem o pokojovou stěnu.

FELIX (pobouřeně a ohromeně): Ty dobytku! Co to děláš?
PAVEL PAVLYČ (s chladnokrevnou bodrostí): Copak, copak, snad vám tam nespadla muška. Máte v kuchyni plno much, Felixi Alexandrovi-či…
IVAN DAVIDOVIČ: Ale Kníže! Co jsem se vás naprosil! Kam s mrt-volou, na to jste samozřejmě nemyslel!
PAVEL PAVLYČ (pitvorně): S mrtvolou! S jakou mrtvolou? Kde má-te mrtvolu? Já žádnou mrtvolu nevidím.
Nataša zvedá svůj šálek vysoko nad podlahu a s důstojnou, demonstra-tivní rozvahou jeho obsah pomalu vylévá.
Rotmistr si zvučně odkašle, po-staví kávu na podlahu a nohou ji s největší opatrností zasouvá pod pohov-ku.
PAVEL PAVLYČ: Vám se, panstvo, člověk věru nezavděčí… A při-tom se mi tak povedla… Báječná kávička, nemám pravdu, Felixi Alexan-droviči?
KURĎUKOV (polopříčetně): Ty zmije jedovatá! Eunuchu byzantská! Ty traviči! Za co? Co jsem ti udělal?
PAVEL PAVLYČ: Opravdu lahodná, lahodná kávička…
KURĎUKOV: Já ho zabiju! Zabiju tu stvůru!
IVAN DAVIDOVIČ: Basavrjuku! Ještě jednou si dovolíte zvýšit hlas, a nechám vám zalepit hubu!
KURĎUKOV (vášnivým šeptem): Ale on mě chtěl otrávit! A proč?
IVAN DAVIDOVIČ: A jak jste přišel na to, že chtěl otrávit zrovna vás?
KURĎUKOV: No protože jsem mu odlákal toho zatraceného kuchaře! Vzpomínáte si? Měl jsem takového kuchaře, Gérard Descotilles se jmeno-val. Toho jsem kdysi přetáhl od něj, a on mě od té doby nemůže vystát!
Ivan Davidovič přejel pohledem na Pavla Pavlyče.
PAVEL PAVLYČ (blahosklonně): Ale příteli, takové lapálie jsem už dávno pustil z hlavy… Ačkoli, ten kuchař byl opravdu zázrak… Unikát mezi kuchaři…
Felix konečně začíná chápat, co se tady děje. Pomalu vstává. Dívá se na svůj prázdný šálek. Tvář mu deformuje děsivý škleb.
FELIX (ztěžka): Takže to znamená… že jste mě otrávil? Pavle Pavly-či!
PAVEL PAVLYČ: Ale, ale, Felixi Alexandroviči! Jak vás tohle mohlo napadnout!
FELIX (ho neposlouchá): Pusťte, pusťte, je mi zle, pusťte mě!
Vyhrabuje se od stolu, odstrkuje Kostkovaného a řítí se k záchodu.
Sedí na kraji vany celý mokrý a utírá se ručníkem, zíraje nepřítomně před sebe, zatímco Kostkovaný ve dveřích bohorovně oznamuje:
"Děláte si zbytečný starosti, Felixi Alexandroviči. Spolehněte se, že tohle se vás netýkalo. Kdyby si brousil zuby na vás, tak už nám tady tuhne-te… Otázka je, na koho teda měl spadeno. Jedno je mi jasný - jeden z nás je tu navíc, ale kdo to podle něj bude?"
FELIX (mumlá): Zvěř… Učiněná zvěř… Jak hyeny…
KOSTKOVANÝ: Co jinýho? A co byste taky od nás chtěl? Abych se přiznal, osobně ještě moc zkušeností nemám. Však jsem u Pramene teprve půldruhýho století.
Felix se utírá ručníkem a sleduje ho s hrůzou a údivem, jako vzácnou nebezpečnou šelmu.
KOSTKOVANÝ: Jsem ročník osmnáct set dva. Nejmladší z tohohle spolku, cheche… Ale abych pravdu řekl, o věk tu ani tolik nejde. Tady je nejdůležitější nátura. Hlavně rychlost a pořádnej stisk, takhle bych to viděl. Podívejte se, já bych třeba zkusil srovnat to vaše dnešní chování s tím, jak jsem se při stejný volbě zachoval já… Tehdy jsem v tomhle kraji sloužil jako četnickej rotmistr a mou specialitou byli pašeráci. No a jednou se mi podařilo vystopovat takovou záhadnou pětičlennou partu… Koukám, že mají v Krapivkinový rokli nějakou jeskyňku a jsou ohromně opatrný… Jednoho z nich, kterej mi připadal největší měkota, jsem sbalil. Osobně. No a když jsem si ho sám zabásnul, tak jsem si ho taky sám zpracoval… Celou noc to tenkrát trvalo, hotový galeje… Jenže na rozdíl od vás jsem si rychle vyšpekuloval, jak to celý vypadá. Tam, kde je místo pro pět, nemá šestej co pohledávat. Tak dostal, milánek, pěkně kámen na krk, a našinec byl na koni…
FELIX: Tak proto se na mě ten kretén tak vrhnul… s pilníkem… jako pošuk.
KOSTKOVANÝ: A to bych zase netvrdil, Felixi Alexandroviči, to ne… Já bych dokonce řek, že je normálnější než my dva dohromady… A pak - pokud má někdo z nás zkušenosti, tak je to on. Však je sbírá od roku dvanáct set osumdesát dva. Udržet se u Pramene takovou dobu - to už se musí umět!
FELIX: Kosťa! Od roku dvanáct set… Ale je to přece jen šestákový veršotepec!
KOSTKOVANÝ: No, to už je vaše věc, jak to pro vás bude snazší… Ulevil jste si? Tak pudem.
Vracejí se do pracovny. Je tu ticho. Nataša si soustředěně, možná do-konce s požitkem zpracovává rtěnkou ústa. Pavel Pavlovic starostlivě čaru-je se stříbřitými trubičkami nad plátky šunky, jimiž pokladl krajíčky nadý-chané bílé veky. Ivan Davidovič čte Felixův rukopis, obočí v překvapeném obličeji mu povyjelo vysoko na čelo. Kurďukov s rukama za zády krouží jako tygr v kleci v těsném prostoru mezi dveřmi a oknem. Jeho zbitá tvář se křiví tak, že rty obnažují zuby. Jakmile zahlédne Felixe, couvá ke zdi a tiskne se k ní lopatkami.
PAVEL PAVLYČ (pohlédne na Felixe): Tak jakpak se daří? Všechno v pořádku? Nesmíte se vlastní osobou tolik zabývat, holenku. Přece si ne-budete každou hloupost takhle brát…
IVAN DAVIDOVIČ (bodře): Tak! Měli bychom to uzavřít! Rotmistře, vás poprosím, abyste mi na oba řádně dohlédl. Vy, Basavrjuku, stůjte kde jste a chraň vás bůh křičet. Jinak okamžitě, bez váhání prohlásím, že jsem proti vám. Felixi Alexandroviči, vy prosím račte sem. A ruce na stůl bych prosil… Takže… S vaším laskavým svolením to budu rovnou překládat do ruštiny: "V souladu se základními… éé… ustanoveními… konkrétně s paragrafem čtrnáct… éé… poukazujícím k prazákladům…" Proklatě… Jak bych to… Kníže, napovězte mi. Jak by podle vás nejlépe znělo v ruské verzi tohle achellan…
PAVEL PAVLYČ (pohotově): Nejsvrchovaněji přepodstatným?

IVAN DAVIDOVIČ: Ale to je obludně nemotorné!
PAVEL PAVLYČ: Tak ty vaše bláboly prostě vynechte, Magistře! Kdo je na tohle dneska zvědav! Sdělte stručný obsah, a hezky vlastními slovy…
IVAN DAVIDOVIČ: Nemáte nic proti tomu, Felixi Alexandroviči?
FELIX: Řeknu vám jen jedno: Jestli se teď někdo ke mně přiblíží…
IVAN DAVIDOVIČ: Felixi Alexandroviči! O to teď přece vůbec ne-jde… Dobře, přikročme k jádru věci. Tohle je případ zcela mimořádný, přítomna je celá pětice a každý má jeden hlas. Pořadí jednotlivých výroků je libovolné, ale může být i losované, kdyby o to někdo požádal. Tak pro-sím!
KURĎUKOV (sviš tivým šeptem): Protestuju!
IVAN DAVIDOVIČ: Proč?
KURĎUKOV: On si nevybral. Musí sám volit!
NATAŠA (prohlíží se v zrcátku): A ty předpokládáš, kocourku, že se rozhodne pro smrt?
KURĎUKOV: Já nic nepředpokládám! Já jen, že musí bejt pořádek. Musíme se ho zeptat a on musí odpovědět.
IVAN DAVIDOVIČ: No tak dobře. Dohodnuto. Felixi Alexandroviči, tážeme se vás oficiálně, co si hodláte vybrat - smrt nebo nesmrtelnost?
Felix bílý jako prostěradlo se zvrátí do opěradla židle a sklesle křupne klouby propletených prstů.
FELIX: Vysvětlete mi aspoň, co to všechno znamená. Ničemu nero-zumím!
IVAN DAVIDOVIČ (otráveně): Neříkejte mi, že si tak prostou věc neumíte spočítat! Ale budiž, ať je po vašem… Když si vyberete smrt, tak zemřete a my ostatní se tak přirozeně vyhneme nutnosti nějakého hlasová-ní. Jestliže si však vyberete nesmrtelnost, stáváte se uchazečem a my mu-síme běh dalších událostí uvážit a posoudit.
Pauza.
IVAN DAVIDOVIČ (teď již popuzene): Ty dramatické pauzy bychom si snad mohli odpustit!
NATAŠA (také podrážděně): Opravdu, Felixi. Zbytečně to protahu-ješ…
FELIX: Ale já o žádnou takovou volbu nestojím!
KURĎUKOV (plácne se do kolen): No tak výborně! A hlasovat není proč!
IVAN DAVIDOVIČ (s upřímnou ohromenosti): Tedy nezlobte se na mě…
NATAŠA: Abys na to nedoskákal, Felixi. Tohle není redakční rada!
PAVEL PAVLYČ: Co to má znamenat, Felixi Alexandroviči? Že by nejapný šprým? Doufám, že nám poskytnete náležité vysvětlení…
KURĎUKOV: Co by vysvětloval! Co by tu hrome ještě vysvětloval? Je to prostě ten… humanista! Není co vysvětlovat! O nesmrtelnost nestojí, nepotřebuje ji, a pustit ho nemůžeme… Tak jakýpak výklady a vysvětlo-vání!
NATAŠA (chytá se za hlavu): Prokristapána, přestaň žvanit!
IVAN DAVIDOVIC: Pro tak pochybné pózy jste si vybral trochu ne-vhodnou příležitost, Felixi Alexandroviči.
PAVEL PAVLYČ: Také bych řekl. A dlužíte nám vysvětlení!
KURĎUKOV: Proč by něco vysvět…
Ivan Davidovič ho zdrtí chmurným pohledem a Kurďukov umlká v pů-li slova.
FELIX: Takovou hru hrát nehodlám!
NATAŠA (něžně): Ale to přece není hra, hlupáčku! To si opravdu ne-dokážeš poradit s tím svým zbytečným racionalismem? Zabijou tě, to je všechno. Protože to není hra. To je kousek tvého života. Možná poslední.
KURĎUKOV: Co do toho strká nos? Co se do toho cpe? Kdo to kdy viděl, abysme někoho přemlouvali!
NATAŠA (ukazuje na Felixe): Já jsem pro něj.
KURĎUKOV: To není podle pravidel!
NATAŠA: Ať tě klidně zaškrtí, já mu ještě pomůžu, ty červe hnusná…
Kurďukov si zakrývá rukama tvář a s tenoučkým pískotem sjíždí po zdi na podlahu.
PAVEL PAVLYČ: Magistře, a nemůže třeba být na překážku to, že Felix Alexandrovič si prostě neumí představit proceduru samotnou? Neby-lo by vhodné zasvětit ho do detailů?
IVAN DAVIDOVIČ: Možné to je. Zkusíme to. Takže Felixi Alexan-droviči… Když si vyberete nesmrtelnost, automaticky se stáváte kandidá-tem. My v tomto případě potvrzujeme vaši kandidaturu prostou většinou hlasů a vám a panu Kurďukovovi nezbyde než dořešit celou otázku mezi sebou. Může to být souboj, los, zkrátka jak se domluvíte. Nu a my zamě-říme své úsilí na to, aby toto vaše měření sil nevyvolalo nežádoucí kompli-kace. Zajištění alibi… odklizení mrtvoly… nezbytná křivá svědectví ata-kdále. Už ten mechanismus chápete?
FELIX (rozhodně): Dělejte si co chcete. Ale ten musí jít z kola ven s vámi nehraju!
PAVEL PAVLYČ (otřesený do hloubi duše): Vy se zříkáte vyhlídky na nesmrtelnost?
Felix mlčí.
PAVEL PAVLYČ (překypuje upřímným nadšením): Panstvo! Ale to je přece nesmírně zajímavá postava! Něco takového by mě bývalo nikdy ne-napadlo! Ubohý pisálek, co smolí slova na papíře… Řeknu vám, velectění, že se patrně také rozhodnu dát svůj hlas jemu. Víte, že jsem konzervativec, nemám novoty rád, ale takový nevídaný zvrat! Buď ničemu nerozumím, nebo už opravdu nastaly nové časy… Že by homo novus?
KURĎUKOV (skučí): Kde by se vzal homo novus! To jste oslep, nebo co? Ten vás raz dva zradí! Prodá vás! Teď bude jen tak na oko souhlasit, a už zítra vás práskne! Jen se na něj podívejte! K čemu by tenhle potřeboval nesmrtelnost? Je to přece humanista! Má svý zásady! A dvě vnoučata! Jak by se jich moh vzdát? No tak řekni, řekni jim, Felixi, nač by ti byla nesmr-telnost, kdybys měl ruce potřísněný krví? Protože ty mě budeš muset podříznout, Felixi! Jak se pak ty svý Lízе podíváš do očí?
NATAŠA (s posměchem): Co do toho zasahuje? Kdo to kdy viděl, abychom někoho odrazovali?

KURĎUKOV (neposlouchá): Felixi! Poslouchej mě! Já tě přece znám, tobě se to nebude líbit. Protože nesmrtelnost, to není život, to je - jak to říct? - to je docela jinej způsob existence. Dobře vím, co je tobě nade všec-ko… Tys vždycky stál o náklonnost, o přátelství, o lásku… Jenže nic tako-výho mít nebudeš. A kde bys to taky vzal? Budeš se muset schovávat - před dcerou, před vnuky… A před úřadama taky, Felixi! A takhle celý stovky let, století za stoletím! (Zlověstně.) Až budeš nakonec takovej jako my! Jako já! Máš mě hodně rád, Felixi? Podívej se na mě, a dívej se po-zorně - já jsem tvoje zrcadlo!
Všichni s kromobyčejným zájmem naslouchají.
PAVEL PAVLYČ (souhlasně bečí): Ale to bylo řečeno pěkně, dokon-ce velmi pěkně. Já bych ještě dodal malý citátek ze Šmalgauzena: "Příroda nás připravila o nesmrtelnost, aby nás místo toho obdařila láskou." Ale může to být i naopak, panstvo! I naopak!
KURĎUKOV (jako by ho neslyšel): K něčemu takovýmu potřebuješ dost zvláštní talent - umění čerpat rozkoš z nesmrtelnosti! A to není jako vrazit si do hlavy panáka vodky nebo namastit novelku…
FELIX: Co do mě pořád hučíš? Huč si tady do pánů dinosaurů, aby mě nechali na pokoji! Já takovouhle nesmrtelnost nepotřebuji!!
PAVEL PAVLYČ: No dovolte! Nemáte pocit, že se necháváte příliš unést, Felixi Alexandroviči? Ať už je to jak chce, nesmrtelnost je odvě-kým, nejtouženějším snem celého lidského rodu! Ani ti největší z největ-ších by nezaváhali, i kdyby se za nesmrtelností měli brodit po pás v krvi… Nezmítá vámi marnivá pýcha, Felixi Alexandroviči?
FELIX: Vy mi nenabízíte nesmrtelnost. Vy mi navrhujete, abych spá-chal vraždu!
KURĎUKOV (zaníceně): Tak, tak, Felixi, vraždu!
FELIX: Největší z největších - no dobře. Však já vím, koho máte na mysli, Čingischán, Tamerlán… S takovými příklady na mě nechoďte, ty nenávidím už od dětství…
KURĎUKOV (patolízalsky): Jasně, takoví kruťasové, sadisti…
FELIX: A ty mlč! Nikdy ses mi nijak zvlášť nezamlouval, to je fakt… ale teď jsi mi prostě odporný… Vyklubal se z tebe pěkný neřád, Kosťo, hotová zrůda. Ale zabít? Nene, to je nějaký nesmysl. To nemůžete myslet vážně.
PAVEL PAVLYČ: Snad byste, příteli můj milený, nechtěl přijít k ne-smrtelnosti zadarmo? To by mi byl věru podařený šprým! Jen si vzpomeň-te, jestli jste v životě dostal něco zadarmo? Stačí takové pořadíčko na druž-stevní byt - a v jakém se musíte vyválet blátě… Kdežto my nabízíme ne-smrtelnost, a to je - marná sláva - něco jiného.
FELIX: Zadarmo jsem nedostal nic, to je pravda. Ale v blátě jsem se nikdy válet nemusel!
KURĎUKOV: Ale to snad ne!
FELIX: To ano! A do zadnice jsem taky nikomu nelez - jako někdo. Pracoval jsem. Pracoval a vydělával.
PAVEL PAVLYČ: No vidíte, pracovat jste zvyklý, tak si máknete ješ-tě jednou…
FELIX (ponuře): To není práce.
KOSTKOVANÝ a NATAŠA (jednohlasně): Proč by to nebyla práce?
Pavel Pavlyč se jen ušklíbne. Felix si je jednoho po druhém prohlíží.
FELIX: Proboha! To je hrůza si jen pomyslet: Puškin zemřel - a tihle jsou nesmrtelní! Koperník zemřel! Galileo zemřel!
KURĎUKOV (záštiplně): To je celej on! Celej on! Smradlavej mora-lista v životní velikosti! Copak ani teď ještě nechápete, s kým máte čest?
NATAŠA: Podívej se, Felixi… Já samozřejmě nejsem Galileo, ale po-kud si dobře vzpomínám, jako o Afroditě jsi o mně mluvil, a ne jednou!
PAVEL PAVLYČ (důtklivě): Život, nesmrtelnost - i tím i oním nás může obdařit pouze fátum. Jen život však dostaneme díky rodičovskému hříchu zdarma. Za nesmrtelnost nutno platit! Domnívám se, panstvo, že náš problém je vyřešen. Felix Alexandrovič si ještě trošku zabouří a nako-nec si uvědomí, že i života se nám dostává jen jednou, a pokud se tedy na-skytne příležitost protáhnout jej na neurčito, je třeba vzít takovou možností zavděk bez ohledu na to, jak se člověk jmenuje, zda Galileo, Alexandr Ma-kedonský, Sněgirjov, Petrov, Ivanov… Felixovi Alexandroviči se nelíbí cena, již bude muset zaplatit… Inu nešť, tak si v krajním případě zacpe nos, kdyby se duši dělalo blujno… Ostatně, vy jste si, Felixi Alexandrovi-či, zřejmě vzal do hlavy, že vám nezbude než upižlat sokovi hlavu tupým nožem… nebo ho, jako to zkoušel on na vás, párat rezavým pilníkem…
KURĎUKOV: Jedině na kordy!
PAVEL PAVLYČ: Ale proč zrovna kordy! Postačí dvě malé pilulky, vzhledem, barvou, vůní i chutí naprosto stejné… (Hrabe se v kapsičce u vesty, vytahuje plochou kulatou krabičku, otevírá ji a zdálky ji ukazuje.) Vy si vezmete jednu, soupeř druhou… A vše je vyřešeno během půl minuty, déle to trvat nemůže… a žádná muka, žádné křeče, je to prastarý, bezpoč-tukrát vyzkoušený recept… A račte si povšimnout - výčitky svědomí ne-připadají v úvahu, bude to zkrátka ruka osudu.
KURĎUKOV (křičí): Výhradně na kordy!
NATAŠA (zamyšleně): Tedy - na ty kordy by to rozhodně bylo ma-lebnější…
PAVEL PAVLYČ: Za prvé - kde vzít kordy? Za druhé - kde budou bojovat? Tady v pokoji? Na náměstí? Kde? Za třetí - kam s mrtvolou pose-tou bodnými a sečnými ranami? Zvláště pak vezmeme-li v potaz, že Felix Alexandrovič v životě nedržel kord v ruce… Ale jinak jste to, dušinko, uchopila naprosto správně - takovéto souboje jsou obzvlášť přitažlivé při nápadné převaze jedné z obou soupeřících stran…
IVAN DAVIDOVIČ: Ctěná společnosti, jsem nucen vám ještě jednou připomenout, že v tomto bytě k žádným podobným akcím nedojde. Což se týká i vašich pilulek, Kníže!
PAVEL PAVLYČ (sametově): Bylo by to úmrtí bez sebemenších stop vnějšího zásahu.
IVAN DAVIDOVIČ: Ne!
PAVEL PAVLYČ: Mohu poskytnout stoprocentní záruku. Bude to ně-co jako infarkt. Nebo mrtvice…

IVAN DAVIDOVIČ: Řekl jsem ne, tak ne! Ne dnes a ne tady. To je přísně vzato docela jiná kapitola. Odbíháte od podstaty věci, Kníže. Teď bychom měli shrnout výsledky. Vy, Kníže, jste pro nového uchazeče. Vy, madam, taky. Basavrjuka se ptát nemusím. A Rotmistr?
KOSTKOVANÝ (odplivuje na podlahu a zamyšlené plivanec roztírá podrážkou): Co nejponíženěji prosím o prominutí, Herr Magister, ale já jsem proti. A vy mi taky laskavě odpusťte, madam, i vy, Jasnosti. Nechci nikomu škodit, chraň bůh, ale v tyhle otázce bych si nárokoval právo na svůj názor, ke kterýmu jsem se musel doslova protrpět. Tady pana Basa-vrjuka znám od samýho začátku, dávno, od toho se žádný unáhlenosti roz-hodně nedočkám…
NATAŠA (ironicky): Takže tuhle kouzelnou nocičku jste taky čekal, Rotmístře?
KOSTKOVANÝ: Tahle kouzelná nocička, madam, je kouzelná jen pramálo, to ano, ale nic tak špatnýho na ní taky neshledávám. Všechno se upokojí, všechno se vrátí do svých kolejí. Pan Basavrjuk je jen křehká ná-doba, jako každej z nás, a tak klopýtnul. Ale je náš… Kdežto tady pan spi-sovatel - tím se ho nechci nijak dotknout… Vám já nevěřím, pane spisova-teli, nevěřím a nikdy věřit nebudu. Ne proto, že byste byl špatnej člověk nebo to v hlavě neměl docela v pořádku - chraň bůh! Prostě vám nerozu-mím… Jste pro mě cizí, Felixi Alexandroviči. Byl byste v naší malý spo-lečnosti jako tříska v živým mase, takže pro nás pro všechny bude lepší, když se mezi nás nedostanete. Vůbec. Ještě jednou se moc omlouvám, jest-li jsem se někoho nějak dotknul. To jsem rozhodně neměl v úmyslu.
KURĎUKOV (procítěně): Děkuju, Rotmistře! Nikdy vám to nezapo-menu!
Kostkovaný si ho prohlíží s neskrývanou nevolí, neurčitě pokyve ru-kou, odvrací se a zabodává pohled do zdi. A Kurďukov, který až do této chvíle seděl v podřepu u pokojové stěny, padá na všechny čtyři, blesku-rychle, jako pavouk přebíhá k Ivanu Davidovičovi a buší čelem do podlahy vedle jeho bot.
IVAN DAVIDOVIČ (s nedbalou štítivostí): No dobře, dobře, uvidíme, co se dá dělat… Dámo a pánové! Vaše hlasy se rozdělily rovným dílem, tíha rozhodnutí tedy dolehla na mě…
Významně si Felixe měří - a v jeho tváři se poznenáhlu rodí výraz údi-vu a znepokojení.
Felix už nepřipomíná zvíře vehnané do pasti. Sedí volně, dokonce po-někud rozvaleně, ruka ležérně visí přes opěradlo. Jeho tvář je klidná a všemu tomu hemžení vzdálená, zcela určitě nic neslyší, protože neposlou-chá, dokonce se koutkem úst usmívá. Do reality ho vrací až náhlé ticho. Jako by se najednou vzpamatoval, začíná rukou přejíždět po papírech na psacím stole. Zjišťuje, že se ztratila soška orientálního bůžka a dívá se na Kostkovaného.
FELIX: Rotmistře! Vraťte tu sošku! Jen ji sem dejte, viděl jsem vás. Co je to za způsoby? (Rotmistr sošku chvatně vrací.) A přestaňte plivat na podlahu! Támhle je záchod! Jestli máte na jazyku tipec, tak se laskavě ob-těžujte tam.
Všichni si ho nastraženě prohlížejí.
FELIX: Velectění dinosauři, trochu jsem se zamyslel a něco z vaší roz-pravy mi zřejmě uniklo… Ale pochopte - když mi konečně došlo, že dneska si netroufnete mě zabít, dost se mi ulevilo, to se musím přiznat… A víte, co jsem zjistil? Že tohle, co tu spolu provozujeme, není tragédie, ale komedie! Komedie, panstvo! Podařené, není-liž pravda?
Společnost mlčí.
KURDUKOV (nejistě): No tak když je to pro něj komedie…
NATAŠA: Když je to komedie, tak proč to není k smíchu!
FELIX (vesele): Ale to je taková zvláštní komedie! Kdy není čemu se smát! Kdy by bylo zapotřebí plakat, a ne se smát!
A zase všichni mlčí a každý se snaží odhadnout, co se to s uchazečem stalo.
IVAN DAVIDOVIČ: Chtěl bych si s kandidátem promluvit mezi čtyřma očima.
PAVEL PAVLYČ: Já taky.
IVAN DAVIDOVIČ: Kde bychom tu našli soukromí, Felixi Alexan-droviči?
FELIX: Proč takové tajnosti? Ačkoli dobrá, pojďme do ložnice.
V ložnici Felix usedá na válendu, Ivan Davidovič proti němu na židli.
IVAN DAVIDOVIČ: Pokud jsem si vaše chování vysvětlil správně, přece jen jste se rozhodl pro volbu.
FELIX: Pro jakou volbu? Myslíte smrt nebo nesmrtelnost? Podívejte se, ona ta nesmrtelnost může být docela dobrá věc, to nevím, ale v takové-hle společnosti… V takovéhle společnosti se tak dát k funebrákům.
IVAN DAVIDOVIČ: Milý Felixi Alexandroviči, ani netušíte, jaké mi děláte starosti. Smrt je přece ještě horší. Ano, jistě, svým způsobem máte pravdu. Když obyčejný, bezbarvý človíček získá vůlí osudu nesmrtelnost, během dvou tří staletí se nevyhnutelně mění v chorobného egocentrika… Charakterový rys, který na počátku tak dlouhého života dominoval, se po-stupem času stává rysem jediným. Tak se zrodila naše nymfomanka Natá-lie Petrovna, kdysi markytánka rejtarského pluku - což v tomto konkrét-ním případě znamená, že dnes už v ní nezůstalo nic kromě markytánky a člověk musí být - promiňte mi ten výraz, Felixi Alexandroviči - takový nenáročný samec jako vy, aby v ní vůbec viděl ženu…
FELIX: To připouštím, ale váš Pavel Pavlyč není o nic lepší…
IVAN DAVIDOVIČ: Ani v nejmenším! Nevím, jak začínal, je to muž opravdu hodně starý, ale dneska je to jeden obrovitý chuťový pohárek…
FELIX: To jste neřekl špatně.
IVAN DAVIDOVIČ: Děkuji za uznání… A vůbec, mám takový do-jem, Felixi Alexandroviči, že z celého toho našeho spolku ve vás nejmenší odpor vyvolávám právě já. Uhodl jsem?
Felix neurčitě krčí rameny.
IVAN DAVIDOVIČ: Děkuji vám ještě jednou. Právě proto jsem se rozhodl podebatovat si s vámi beze svědků. Někde, kde by se kolem nás nemíhaly ty odporné pozitury. Nebudu si na nic hrát - jsem chladný, bez-citný, ba krutý člověk. Jinak to ani být nemůže. Je mi přes pět set let. Za takovou dobu se člověk volky nevolky zbaví nejrůznějších chimér, jako jsou láska, přátelství, čest a další podobné nesmysly. Takoví jsme všichni. Jenže já na rozdíl od svých soukmenovců kolem Pramene mám před sebou cíl, ideu. Pro mě v tomto světě existuje něco, co se nedá ani sežrat, ani

chlípně ohmatávat, ani strčit pod zadnici, aby se sedělo ještě pohodlněji. Celý život se zabývám něčím, o čem by dnešní doba mluvila jako o umělé syntéze Elixíru. Chtěl bych, aby ho bylo dost. Ale ne, ne z nějakých lidu-milských pohnutek! Osudy lidstva mě nezajímají. Mám své důvody. Ten nejsrozumitelnější je nasnadě - přestalo mě bavit trčet v ilegalitě a v děsu uskakovat před každým policajtem.
Jenže se nemám o koho opřít. Na světě jsou jen čtyři lidé, s nimiž bych mohl počítat, jenže ti jsou pro mě totálně bezcenní. A já potřebuji pomoc-níka! Potřebuji inteligentního společníka, schopného vychutnat krásu myš-lenky, a ne jen krásu nějaké ženské. A takovým pomocníkem byste se mo-hl stát vy. Kurďukov mi vlastně prokázal cennou službu - přivedl mi vás. Vy totiž jste muž ideálu, to já vidím! Jen si pomyslete - setkáte se někde s myšlenkou pozoruhodnější než je ta moje?
FELIX: Chemii nerozumím ani zbla.
IVAN DAVIDOVIČ: V chemii se vyznám já. A já nepotřebuji člově-ka, který se vyzná v chemii. Já potřebuju někoho, kdo se vyzná v ideách. Už mě unavuje být stále sám. Potřebuji partnera, potřebuji oponenta. Přistupte na můj návrh, Felixi Alexandroviči! Až dodnes nesmrtelné vybíral jen slepý osud. S vaší pomocí je začnu vybírat já. Souhlasíte?
FELIX: Nnno…
IVAN DAVIDOVIČ: Snad by vás neskličovala ta cena? To jsou ma-ličkosti. Nikde není řečeno, že ho musíte oddělat sám, vlastnoručně. V tom se obejdu i bez vaší pomoci.
FELIX: A mě jen strčíte do bot zavražděného!
IVAN DAVIDOVIČ: Nesmysly, Felixi Alexandroviči, samé nesmys-ly! Dětské žvatlání, a vy jste přece dospělý člověk. Kurďukov žije přes sedm set let. A celou tu dobu nedělal nic jiného, než se cpal, chlastal, lou-pil, prznil nezletilá děvčátka a vraždil. Prožil tu šest set padesát úplně zby-tečných let. Je to obyčejný chorobný zbabělec, který se smrti bojí tak, že je schopen čehokoli, jen aby se jí vyhnul. Už šest set padesát let je to živá mrtvola, a vy byste tu chtěl spřádat filipiky kolem jeho bot. Ony ostatně i ty boty, o kterých jste se ráčil tak vzletně zmínit, nejsou jeho, byly ještě teplé, když do nich lezl… Poslyšte, ale to jsem o vás měl lepší mínění. Člověk vám navrhne tak grandiózní projekt, a vy myslíte - na co vy vůbec myslíte?
FELIX: Ani vy ani já nemáme právo rozhodovat, kdo by měl žít a kdo zemřít.
IVAN DAVIDOVIČ: S vámi je to ukrutně těžké. Mnohem těžší, než jsem očekával. Čeho takhle dosáhnete? Vždyť se sám ženete pod nůž…
FELIX: Ale pod žádný nůž nepůjdu!
IVAN DAVIDOVIČ: Půjdete pod nůž jako ovce, a ten nýmand, to roz-třesené hovado, které přinejmenším už před šesti sty lety mělo shnít na prach, bude místo toho dalších šest set let poletovat z květinky na květinku bez sebemenšího užitku pro cokoli a kohokoli. A já už si představoval, že skutečně máte a hájíte nějaké zásady. Jste spisovatel! A právě takový spi-sovatel, jako jste vy, kdysi prohlásil, že literát by měl žít dlouho. U nás se vám naskýtá možnost, jakou neměl zatím nikdo! Přetavit v duši své vlastní staleté životní zkušenosti, obdařit lidstvo mnohasetletou moudrostí… Chá-pete, kolik knih ještě budete mít před sebou, Felixi Alexandroviči? A ja-kých knih - nevídaných, nebývalých! Vidíte, já už si myslel, že pro lidstvo, o němž se s takovou zaujatostí šíříte ve svém článku, jste opravdu ochoten něco udělat. Ach vy motýlci, jepice, vy pomíjivé vánky…
FELIX: Vida, tak my už jsme se dostali až ke všelidským zájmům . . .
Ivan Davidovič vstává a na chvíli se na Felixe zahledí.
IVAN DAVIDOVIČ: Mám takový dojem, Felixi Alexandroviči, že si hodláte hrát na hrdinu, ale přitom budete považován za moulu.
Vychází a v ložnici ho okamžitě střídá Kostkovaný.
KOSTKOVANÝ: Moc se omlouvám… ale ten telefónek…
Rychle a zručně odpojuje telefonní přístroj a nese ho ke dveřím. Tam zůstává stát.
KOSTKOVANÝ: Před pár minutama jsem vám moh připadat neoma-lenej, Felixi Alexandroviči. Moc bych si přál, abyste to takhle nebral. V my nátuře je nejpodstatnější přímočarost. Co si myslím, to taky řeknu. Ale že bych se chtěl někoho dotknout, že bych chtěl urazit, to teda ne.
FELIX: Táhněte, táhněte ke všem čertům… A s tím telefonem pomalu, ten policejní konfiskaci nepodléhá. Můžete sem poslat dalšího, stejně už nejspíš stojí ve frontě…
Když zůstane sám, svalí se na válendu a založí si ruce za hlavu. Tiše bručí:
"To nic… Teď to chce dobré nervy. Nic mi neudělají, ani to nejmenší, netroufnou si…"

U dveří ložnice hučí do Kostkovaného Kurdukov.
KURĎUKOV: Zdrhne, to vám říkám! Určité zdrhne! Vy ho neznáte!
KOSTKOVANÝ: Kam by zdrhal? Tady jsme v šestým patře, vašnos-ti…
KURDUKOV: Něco vymyslí! Ukažte, radši se podívám sám…
KOSTKOVANÝ: Vy tam nemáte co prohlížet, všechno už je prohlíd-nutý…
KURĎUKOV: Moc vás prosím, Rotmistře! Jako čestný člověk! Řeknu vám to upřímně - potřeboval bych si s ním promluvit.
KOSTKOVANÝ: Promluvit… Vy mi ho tam zamordujete, a já abych si to pak vylizoval!
KURĎUKOV (výmluvně ukazuje dlaně s roztaženými prsty): A čím? Čím ho oddělám? Koneckonců - i kdyby? I kdybych ho teda klepnul! Co by na tom bylo tak špatnýho?
KOSTKOVANÝ: Špatnýho na tom třeba nakonec opravdu nic není, ale na druhý straně mám svý rozkazy. A rozkaz je rozkaz… (Rychle a pro-fesionálně Kurďukova šacuje.) Nojo, tak si spánembohem běžte, pane Ba-savrjuku…
Kurďukov po špičkách vstupuje do pracovny a pečlivě za sebou zavírá dveře.

Felix ho vítá zachmuřeným pohledem, ale to Kurďukova nijak neroz-hází. Přiskakuje k válendě a naklání se až k Felixovu uchu.
KURĎUKOV: Já bych myslel, že to provedeme takhle. Sám bych si vzal do parády Rotmistra. A od tebe potřebuju jen jedno - budeš držet Ma-gistra za ruce, ale pevně, to ti povídám. O ostatní se postarám sám.
Felix ho dlaní odstrkuje a sedá si.
KURĎUKOV: No co čučíš? Musíme se z těch sraček dostat nebo ne? Co na tom bude pěknýho, když tebe nebo mě zkřísnou? Co ti ten Magistr nablábolil? Nejspíš sliboval i modrý z nebe, co? Nevěř jedinýmu jeho slo-vu! Musíme se o sebe postarat sami! Pitomče, stačí se odtud nějak dostat, a pak už fouknem každej jinam… Neříkej mi, že nemáš někde flíček, kde bys aspoň to nejhorší přečkal!
FELIX: Takže já mám jít po Magistrovi?
KURĎUKOV: Jasně!
FELIX: A ty půjdeš po Rotmistrovi…
KURĎUKOV: To bych řek! Ostatních si všímat nemusíme.
FELIX: Vypadni!
KURĎUKOV: Ale proč? Ty blbečku! Ty mi nevěříš? Stačí mi, když Ivana Davidoviče zvládneš, než já si poradím s Rotmistrem!
FELIX: Já jsem snad říkal, abys vypad!
Kurďukov vrčí přesně jako vzteklý pes. Přiskakuje k oknu, zblízka si prohlíží rám, a když je hotov, odběhne ke dveřím. Rozrazí je, ještě jednou se otáčí k Felixovi a hlasitě šeptá:
"Mysli na sebe, Sněgirjove! Ještě jednou ti to připomínám. Na sebe!"
Sotva zmizí, do ložnice vstupuje Nataša; zavírání dveří věnuje stejnou péči jako návštěvník před ní a rozhlíží se.
NATAŠA: Propáníčka, to už je doba, co jsem tu nebyla! A kde je se-kretář? Tady jsi měl takový sekretářík…
FELIX: Ten jsem nechal Lizavetě. Proč tě to tak vzrušuje?
NATAŠA: A co že ty jsi najednou tak kousavý? Zatím jsem ti snad nic špatného neudělala. Sám ses do téhle šlamastiky navezl… Ale kuš, taková zuřivá tvářinka! Včera ses na mě díval úplně jinak… Bojíš se?
FELIX: Čeho bych se bál?
NATAŠA: No, jak bych ti to řekla… Dokud žije Kurďukov…
FELIX: To si netroufnete.
NATAŠA: Dneska třeba ne, ale zítra …
FELIX: Zítra si netroufnete taky… Copak nikomu z vás ještě nedošlo, že to by byl váš konec? Každej vyfasujete tak deset let, a na Sibiři žádná Krapivkinova rokle není.
NATAŠA: Podívej se, miláčku. Ty vůbec ničemu nerozumíš. Strach je dočista připravil o rozum. A z toho strachu můžou vyvést cokoli. Vidím, že sis vzal do hlavy něco nemoudrého. Nesnaž se mi to vymluvit. A nikomu nevěř, ani slovo! A hlavně se k nikomu neotáčej zády, protože to by bylo naposled. Už jsem viděla, jak se to dělá.
FELIX: Že by ses do mě najednou zase zamilovala?
NATAŠA: Ani sama nevím. Jako bych tě dneska uviděla poprvé. Dřív jsem si vždycky říkala: normální mužskej, normální sameček, tak na ty dva večery, na víc ne… A ty jsi nakonec takovýhle! (Přisouvá se až těsně k němu a hladí ho po tváři.) Pravý chlap… No tak, obejmi mě! Co tu najed-nou sedíš jako cizí… To jsem přece já… Vzpomeň si, jaks to říkal - věd-ma, krásná čarodějka… No tak… Chci se s tebou rozloučit. Copak vím, co bude za hodinu? Třeba se vidíme naposledy.
Felix musí vynaložit značné úsilí, aby unikl z její náruče, a vstává.
FELIX: Nechápu, proč mě pochováváš. A s tímhle už na mě nechoď! To sis našla chvilku a místo!
NATAŠA (snaží se ho znovu obejmout): Naposled… No tak, bude to opravdu naposled!
FELIX: Žádný naposled… Ženská bláznivá… A přestaň, to myslím vážně!
Definitivně se jí vymaňuje a odbíhá k oknu, ona k němu kráčí jako náměsíčná a blouznivě mumlá:
"Ale proč? Proč…? To jsem přece já, jen si vzpomeň… Ty moje mrt-volko milovaná, vytoužená!"
FELIX: Hele! Pokud se nemýlím, je ti kolem pěti set let! Že se boha nebojíte, babi! A já jsem taky pěknej - je mi na mdloby, když si na to vzpomenu.
Nataša strne, jako by ji přetáhl bičem.
NATAŠA: Hovado! Zdechlino smrdutá! Kleštěnče!
FELIX (chytí se za hlavu): Propána, tak promiň… Já nevím, co mě to najednou popadlo… Ale tohle by taky nešlo, opravdu…
NATAŠA: Ty ksindle! Idiote! Snad si neslibuješ, že se tě Magistr za-stane? Ten ti jen potřebuje naplácat medu kolem huby, abys hned ráno neu-tíkal pro četníky a my tak měli čas dohodnout se, jak tě odrovnat. Co ti nasliboval? Samé vzdušné zámky, co? Ty trdlo makový! Kastráte zdechlá! Fujtajksl!
Do ložnice nahlíží Pavel Pavlyč. V ruce drží krajíc chleba a s požitkem žvýká chutné sousto.
PAVEL PAVLYČ: Dušinko! Deset minut uběhlo! Doufám, že už jste u konce…
NATAŠA (vztekle): S tímhle? Ani jsme nezačali! (Ráznými, přesnými a zkušenými pohyby si urovnává šaty a vlasy.) Řekla jsem si, že ho ještě naposled použiju, ale už není k ničemu, Kníže. Nechápu, v co doufáte…
Chvatně prochází kolem Pavla Pavlyče, který jí dvorně ustupuje z ces-ty.
PAVEL PAVLYČ: Ale, ale! Vy jste naši dámu, zdá se, urazil. Řekl bych, že jste se jí nemile dotkl… A to jste neměl, věru neměl. (Vsedá na pohovku a ukusuje další sousto.) To bylo krajně neprozíravé. Už jste si snad mohl povšimnout, že na všelijaké ty jemnosti a nuance reagujeme velmi citlivě, ba hekticky. Věnoval jste svou ctěnou pozornost například

tomu, jak náš milý Basavrjuk učinil pokus předhodit k rozsápání místo sebe Markýzu? Tak a tak, vážení, to ona v záchvatu ženské slabosti vyzra-dila veškeré naše taje. Tah to byl triviální, ale velmi a velmi účinný! Kdyby nebyl takový zbabělec, mohlo mu to klidně vyjít… A docela elegantně… Vcelku jeden druhého nemáme moc v lásce. Uznejte ovšem sám, za co bych je měl mít rád. Jsou to bytosti malicherné, bezvýznamné, zkrátka nu-ly… Třeba náš Magistr, myslím Ivan Davidovič, si o sobě myslí bůhvíco, ale ve skutečnosti je to ten nejobyčejnější grafoman na světě. Nejde mi do hlavy, co na něm ten Rotmistr má! Kde se v něm bere ta psovská odda-nost? Ale přece nebudete stát v koutě, Felixi Alexandroviči, posaďte se, popovídáme si… (Felix usedá na druhý konec válendy a podmračeně Pav-la Pavlovice sleduje. Ten už z pouzdra loví další stříbrnou trubičku, kape z ní cosi na poslední sousto chleba a s očima obrácenýma slastně v sloup si je vkládá do úst. Vychutnává, pomlaskává a pokyvuje hlavou jako v extázi. Když konečně polkne, pokračuje.) Někdy tak stojím uprostřed našeho re-staurantu a pozoruji vás… Račte prominout, Felixi Alexandroviči, ale vy nejíte! Vy prostě házíte kusy potravy do úst! Ve vašem případě jde jen o jakýsi mechanický proces, jako když hrubý špinavý topič přikládá pod ko-tel ohromnou lopatou hlušinové uhlí, kterým lze nanejvýš tak rozbíjet hla-vy… Odpudivá podívaná, to mi věřte… A tohle je ostatně jeden z aspektů naší nesmrtelnosti, který vás pochopitelně ani nenapadne. Ten Elixír, je něco obdivuhodného. Můžete jíst, co se vám zlíbí, snad s výjimkou těch nejkatastrofálnějších shnilotin, na které byste patrně stejně neměl chuť. Můžete pít jakékoli nápoje s výjimkou vyslovených jedů, a to v jakémkoli množství… A přesto žádné katary, žádné gastritidy, zauzlení střev a další podobné zácpy… Při tom všem je váš čichový a chuťový aparát vždy v ideálním stavu. Jaké bezmezné možnosti pro rozkoš! Jaké nedohledné pole pro experimentování! A vy si přece rád pochutnáte, Felixi Alexandroviči! Pravda, neumíte to! Ale do nosu si dáte rád! Takže bychom spolu mohli náramně dobře vycházet. Ledasčemu se u mě přiučíte a po staletí, navěky mi budete blahořečit!

FELIX: Ale vy jste učiněný básník nesmrtelnosti! Nesmrtelný bůh gas-tronomie!

PAVEL PAVLYČ: Ty špílce si ušetřete na jindy. Nejsou na místě. V podstatě jsem vám chtěl pomoci nějak překonat tu vaši jinošskou nedůtkli-vost. Já samozřejmě chápu, že nemáte ani nemůžete mít zažitý zvyk dispo-novat cizími životy, to se ve vaší společnosti jaksi nenosí. Nebo že byste se prostě bál riskovat? Věřte mi, že v tomto případě se o žádné riziko nejed-ná! O těch kordech si Basavrjuk může vykřikovat co chce - na ty nedojde. Já bych předpokládal dvě pilulky, nebo dvě injekční stříkačky - Magistr zbožňuje injekční stříkačky! - anebo nakonec ruskou ruletu… Zbytek už je pak záležitostí techniky, profesionální zručnosti, na kterou jsem tu jako nejstarší já, a já úspěch mohu stoprocentně zaručit…

FELIX: Poslyšte, ale k čemu vám to všechno je? Jaký ze mě můžete mít užitek, Excelence? To si nemáte s kým přiťuknout, nebo co? Když dostanete chuť na nektar…

PAVEL PAVLYČ: Ten užitek by i pro vás měl být nabíledni. Za prvé se zbavíme tchoře. Je to odporné individuum, které mi odlákalo kuchaře, mého nenahraditelného Gérardka… Karetní dluhy jsem mu odpustil, budiž, ale GÉRARDA? To mu zapomenout nemohu, nechci, a nepřimlouvejte se za něj… A pak… Tomuto spolku chybí rovnováha, tedy to vůbec nejdůle-žitější. Já jsem ze všech nejstarší, a přitom tu hraji jen druhé housle. A proč? No proto, že ten pařez dubová Rotmistr se kdovíproč zhlédl v Magis-trovi, v tom alchymistovi. Jaký to je prosím vás vůdce? Ten ještě čural do plenek, když já už byl opatrovatelem dvou Klíčů… Kdežto teď má dva Klíče on, a já jen jeden!

FELIX: Chápu vás, jenže já nejsem Rotmistr.

PAVEL PAVLYČ: Jak se to vezme, příteli! Jak to myslíte, že nejste Rotmistr? Fyzická zdatnost vám nechybí, máte dobře prořiznutou vyřídilku a navíc jste spisovatel, tedy člověk s fantazií… My dva bychom mohli ská-ly přenášet! Já bych vás smířil s Markýzou - snad jste si nic tak strašného nevyvedli… A už bychom byli tři!

FELIX: Děkuji za důvěru, Excelence, ale obávám se, že budu nucen vaši nabídku odmítnout.

PAVEL PAVLYČ: A proč to, smím-li se zeptat?

FELIX: Je mi z vás zle.

Pauza.

PAVEL PAVLYČ: Pak mi ovšem dovolte resumovat situaci. Na jedné straně tu máme prakticky realizovatelnou a použitelnou nesmrtelnost, pro-zářenou rozkošemi, o nichž jsem se vám s ohledem na nedostatek času zmínil jen letmo a velice schematicky. A na druhé straně brzkou, nevyhnu-telnou smrt, tak do týdne, předpokládám, a navíc nemohu vyloučit, že to nebude smrt dosti strastiplná. A vy si vyberete…

FELIX: Já bych stejnou situaci hodnotil úplně jinak…

PAVEL PAVLYČ: Příteli, o slova nejde. Bažíte po nesmrtelnosti nebo ne?

FELIX: Za vašich podmínek? Samozřejmě ne.

PAVEL PAVLYČ (vzpíná ruce ke stropu): Tak za našich podmínek… co jste to za člověka, Felixi Alexandroviči? Snad si nemyslíte, že se vás leknem! Že před vámi skloníme hlavu! Nebo jen rozpačitě rozhodíme ru-kama?

FELIX: Počkejte, Excelence. Hned vám to vysvětlím…

PAVEL PAVLYČ (neposlouchá): Jsem obludně stár, Felixi Alexan-droviči. Vy si ani neumíte představit, jak jsem stár. Kolikrát se přistihnu při myšlence, že mi z paměti vypadlo celé století… Dejme tomu časy před Brestskou unií si ještě pamatuju, co bylo po Užhorodské, bych taky věděl, ale co bylo mezi nimi - jako vymeteno… Takže si jistě umíte představit, kolik takovýchhle uchazečů jsem už za ta léta viděl. Kdo všechno mezi nimi nebyl… Byzantský logofet, mongolský setník, bohomilský kacíř, kra-kovský klenotník… Jak ti všichni prahnuli po tom, aby směli okusit z Pra-mene! Nosili mi hlavy a házeli mi je k nohám: "Já! Místo něj teď já!" Dneska samozřejmě panují poněkud jiné mravy, hlavy už se neutínají, ale to přece naše záležitost nevyžaduje. Postačí pouze váš souhlas, Felixi Ale-xandroviči… A najednou tumáš! Pán si odmítne… co vy jste to za člově-ka? Takovou dobu jsem měl pocit, že vás znám. Žádný ideál, to rozhodně ne. Rád se napijete, na ženské jako čert a hmotné statky vám taky nejsou proti mysli… A teď tak žulové odhodlání. Dal jste mi co proto, Felixi Ale-xandroviči. Ťal jste do živého. Nejdřív jste ničemu nerozuměl, pak vám

konečně svitlo, ale nemohl jste uvěřit, kdežto teď už chápete a vlastně i věříte… Že byste stál o mučednickou korunu? Bláhovost, to mi věřte, mu-čednické koruny se už dneska nerozdávají… Jste snad fanatik? Ne. Maso-chista? To teprve ne. Takže homo novus. Smekám a skláním se před vámi. A já, hlava dubová, už si myslel, že lidi znám dokonale… (Dívá se na ho-dinky a zvedá se. Zamyšleně pronáší.) Inu ano, každému co jeho jest. Pojď-te, Felixi Alexandroviči, náš čas vypršel.
V pracovně mezitím Nataša šmejdí po knihovnách, bere jeden svazek za druhým, bezmyšlenkovitě v nich listuje, tu a tam přejede zrakem pár řádek a lhostejně knížku pouští na zem. Po rozházených knížkách, loužích vylité kávy a střepech nádobí z rohu do rohu pochoduje Kurďukov, ruce v loktech ohnuté, a pohybuje prsty, jako by dirigoval neviditelný orchestr. Kostkovaný stojí u stěny jako solný sloup a bedlivé sleduje Kurďukovovy pohybové kreace. Ivan Davidovič si listuje ve svázaném ročníku nějakých starých novin.
Za okny svítá. Za okny je mlha.
Vstupuje Pavel Pavlyč s Felixem.
IVAN DAVIDOVIČ: No to je dost! (Odhazuje svazek.) Tak jakpak jste se rozhodl, Felixi Alexandroviči?
PAVEL PAVLYČ: Ještě okamžik, Magistře. Chtěl bych připojit jedno maličké upřesnění. Popřemýšlel jsem si o celém tomhle příběhu a dospěl jsem k závěru, že Rotmistr má pravdu. Od této chvíle hlasuji pro našeho přítele Basavrjuka. Jak se říká, jeden starý přítel lepší než dva noví.
KURĎUKOV: Dobrodinče!
NATAŠA: Já taky! Čert vem svatoušky!
KURĎUKOV: Dobrodinko! (Vítězoslavně na Felixe vyplazuje jazyk.)
IVAN DAVIDOVIČ (po krátké odmlce): Tak takhle je to… Dobrá. Já ovšem kategoricky podporuji kandidaturu Felixe Alexandroviče. A jsem ochoten komukoli dokázat, že pro naši malou pospolitost bude mimořádně užitečný.
Vrhá krátký pohled na Kostkovaného, ten provede prkenný krok ku-předu a zařadí se vedle něj.
KOSTKOVANÝ: Já jsem taky pro pana spisovatele. Když můžou ná-zor měnit jiný, tak ho změníme taky.
KURĎUKOV (pláče): Proč, za co? Já jsem přece vždycky byl pro… Já jsem váš… A on sám nechce!
PAVEL PAVLYČ: Za prvé nechce sám. A za druhé, Magistře, jste stejně v menšině…
IVAN DAVIDOVIČ: Já také nehodlám podnikat nějaké nezvratné kro-ky hned teď. Už je světlo, pro dnešek nemáme akci stejně připravenou - a to je dobře, protože musíme ještě všechno důkladně probrat a zvážit… Panstvo, teď se rozejdeme. O místě a hodině dalšího setkání všechny včas uvědomím…
KURĎUKOV (chroptí): Ale von hned poletí na policii… Sotva vytáh-nem paty!
IVAN DAVIDOVIČ (obrací pronikavý pohled na Felixe): Vážený. Neračte zapomínat, že vám tu byly učiněny velmi kulantní návrhy. V klidu si je promyslete. A pamatujte prosím na to, že dlouhý jazyk by vám i vašim nejbližším mohl způsobit nenapravitelné hoře!
FELIX: Ivane Davidoviči! Přestaňte mi už konečně vyhrožovat! Přece se pořád nemůžete chovat jako narcisistický blb. Copak sám nechápete, že si ten případný dlouhý jazyk radši sám ukousnu, než abych někomu tako-vou věc vyzradil? Copak vám ještě nedošlo, jaké je to pro lidstvo štěstí - že se u Pramene nesmrtelnosti sešla právě vaše banda, banda nul, lenochů, beznadějných poživačných oslů?
IVAN DAVIDOVIČ: Pane!
FELIX: Jaké nezměrné štěstí! A jaká hrůza při pomyšlení, že by tajem-ství mohl odhalit a Pramen ovládnout třeba jen jeden skutečný, nezvládnu-telný, energický a silný padouch…? Co by mohlo být strašnější! Nesmrtel-ný požírač, chlebíčků a humrových salátů - to je pro svět snad nejšťastnější terno! Zato nesmrtelný a opravdu výkonný vyznavač moci - to by bylo neštěstí, to by byla hrůza, to by byla katastrofa… Takže spěte klidně, mí drazí dinosauři! Vaše tajemství uchovám, i kdyby mě natahovali na skři-pec…
Odcházejí, prchají. Jako první vyskakuje Natálie Petrovna a v běhu souká do kabelky kosmetické sarapatičky. Pocvakávaje pánským deštní-kem se důstojně vzdaluje Pavel Pavlyč, který si i teď uchovává pobaveně ironický výraz obličeje. Celý zděšený utíká Kurďukov, který se poplašeně ohlíží, ztrácí a zase si nazouvá nemocniční pantofle.
FELIX (volá za nimi): Ani v nejstrašnější mukách nic neprozradím! Zemřu za vás jako ten poslední pes! Kurďukova budu opatrovat jako oko v hlavě, přes ulici ho budu převádět… A pamatujte si: Kdyby se nedej bože stalo něco nepředvídaného, jsem vám plně k dispozici! Berte to tak, že teď na zemi konečně máte svého anděla strážného!
Kostkovaný není schopen zvládnout patos chvíle, ten jen čeká, co pod-nikne Ivan Davidovič. Magistr poslouchá na místě nejdéle, ale nakonec nevydrží ani on.
Otáčí se a chce odkráčet, chce se vzdálit se ctí, ale Felix ho pevně po-padne za loket a několik vteřin si upřeně hledí do očí. Kostkovaný se vý-hružně blíží, ale Felix si ho ani nevšimne.
FELIX (tiše): A zapamatujte si ještě něco, Magistře, Martyňuku nebo jak se to vlastně jmenujete… Pokoušeli jste se mě nejdřív zastrašovat, pak podplácet. Ale všechny vaše výhrůžky i jidášské groše jsou jen ohavnost a pekelný puch. Stejně jako vy sami, živoucí hnis, který až k nám dějiny vyplavily z hlubin staletí. Zrůdy ochotné zradit pro sázené vajíčko, zmrza-čit jen tak pro potěšení, zabít ze strachu nebo z dlouhé chvíle. Už jsem vám řekl, že jste banda nul, a tak to taky je, ale kdo jiný když ne já by si měl zároveň uvědomit, jak jste proto nebezpeční. Už samotným faktem své existence - tiché, nenápadné vřídky na těle tohoto světa, z nichž prýští od-porná nákaza. Důrazně upozorňuju vás osobně - a vy to vyřiďte ostatním - že teď vás nespustím z očí, vy cizopasníci nesmrtelní…
Ivan Davidovič chce něco podotknout, ale pak jen beze slova a opatrně vyprošťuje loket z Felixových prstů a jde ke dveřím. Kostkovaný si Felixe zlověstně změří a následuje Magistra.
Za oběma muži prásknou dveře.

Felix stojí u okna a prohlíží si celou skupinku z výšky šestého patra. Kurďukova strkají do krémového žigulíku,

Kostkovaný si sedá vedle něj. Nataša odemyká dveře u volantu, Ivan Davidovič se uvelebuje na předním sedadle pro spolujezdce. Pavel Pavlyč mává za odjíždějícím vozem, smeká klobouk a pak, rozvážně poklapávaje elegantním deštníkem, mizí z dohle-du taky.
Felix se odvrací od okna a obhlíží pracovnu. Veškerý nábytek je různě posunutý a pokácený. Na podlaze se povalují rozmačkané vaječné skořáp-ky, pomuchlané knihy, porcelánové střepy, rozbitý telefon, místy je vidět kávové skvrny. Na stole i po listech rukopisu stojí talíře a talířky s ohryzky a zbytky jídla.
Dům se již probudil. Je slyšet, jak hučí výtah, někde bouchají dveře, ozývají se kroky a hlasy.
Vtom se dveře pracovny otevírají a v nich se objevuje Felixova dcera Líza se dvěma roztomilými dvojčaty.
LÍZA: Proč jsou ty dveře od bytu… (Zarazí se a spráskne ruce.) Co se to tu dělo? Tys tady konal nějaký orgie?
FELIX: Uspořádal jsem hostinu nesmrtelných.
LÍZA: Taková spoušť… A telefony taky napadrť! A já se divím, že se tě nemůžu dovolat… Tati, v mateřský je karanténa, tak jsem ti je přived-la…
FELIX: Ale jo, nech je tady. Pojďte sem, kluci, honem ke mně. Všech-no to tu poklidíme. Dobrý, Fomo?
FOMA: Dobrý, dědo!
FELIX: Dobrý, Antone?
ANTON: Špatný, dědo. Já chci ven!

Přeložil Libor Dvořák
Sovětská literatura 12/1986